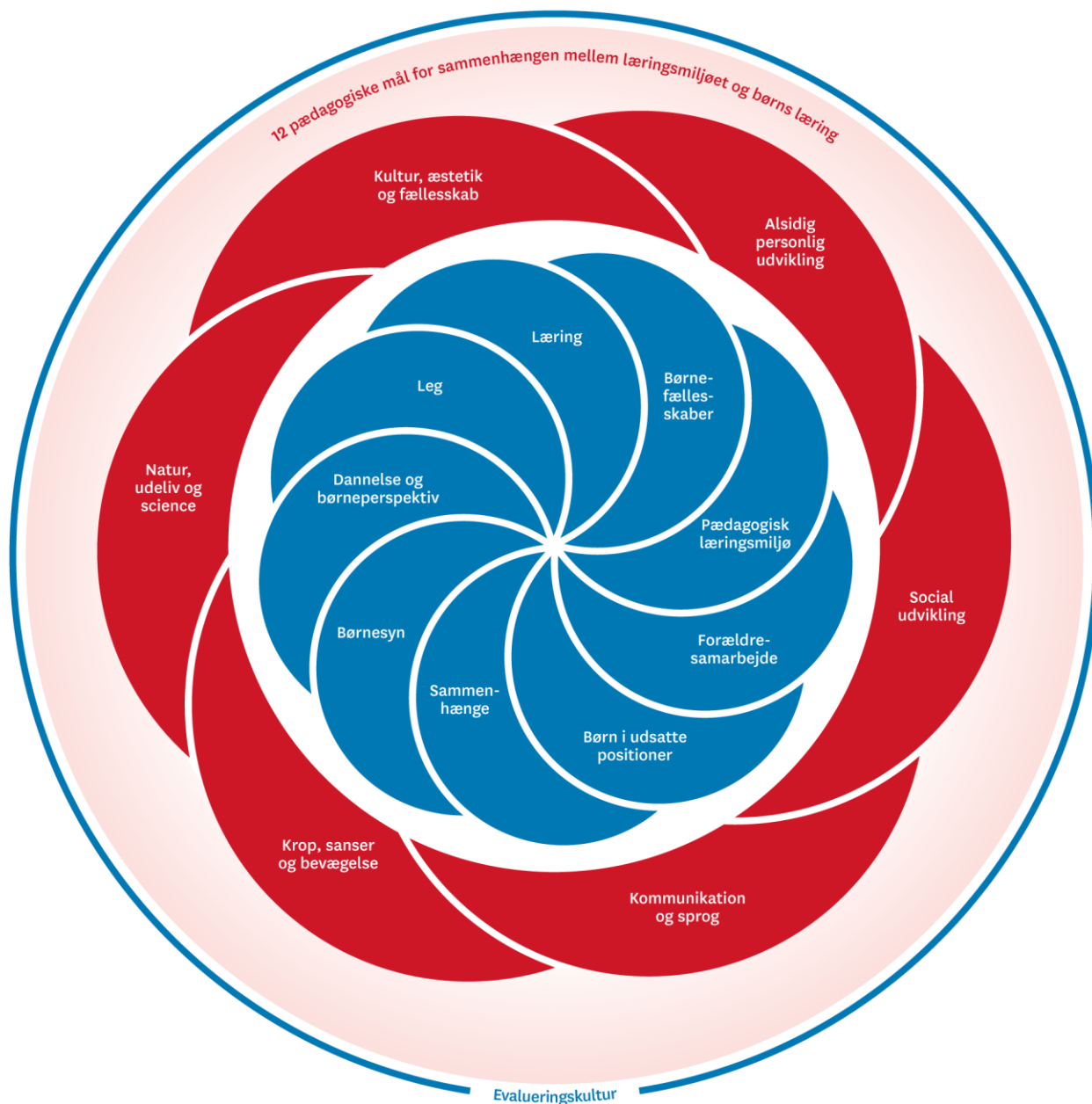

Pædagogisk læreplan for Strøby Børnehave 2026

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Der er i Stevns kommune blevet arbejdet med en fælles definition af kvalitetsbegrebet:

"Kvalitet i pædagogisk praksis viser sig, når pædagogiske medarbejdere, med en tydelig intention, skaber og justerer læringsmiljøer, hvor praksis viser hensyn til barnets perspektiv, viden om kvalitet og den styrkede pædagogiske læreplan, og dermed skaber deltagelsesmuligheder for alle børn".

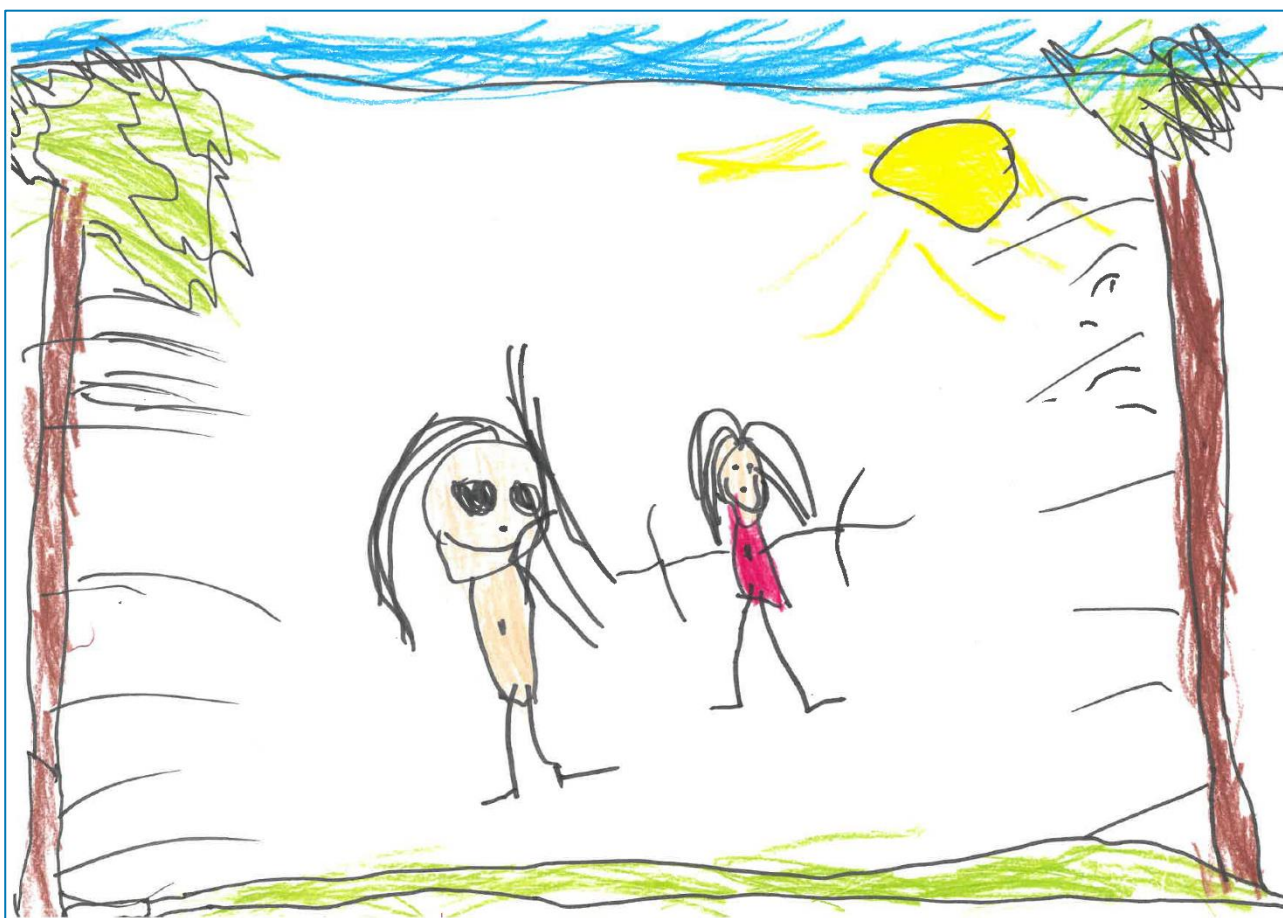
Der er desuden udarbejdet en inklusions strategi for Stevns kommune, hvilket giver muligheder for tidlig indsats og tværfagligt samarbejde.

Vi har derfor valgt at tilføje små afsnit, som understøtter den måde Strøby Børnehave arbejder inkluderende, med øje for vigtigheden af børns deltagelses muligheder i fællesskaber.

Med en stor opmærksomhed på "kvalitet i dagtilbud" og de 6 udviklingsbehov der er peget på efter en national undersøgelse, så har vi valgt at tage et kritisk blik på den tidligere læreplan og vi har redigeret der, hvor det giver mening.

De 6 udviklingsbehov handler om at styrke: *"De anerkendende og sensitive samspil og relationer mellem personale og børn, støtten til børns indbyrdes samspil, relationer og fællesskaber, børns legemuligheder, opmærksomheden på børns perspektiver og engagement i de pædagogiske aktiviteter, deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner og fysiske omgivelser indenfor, der fremmer leg, fordybelse og steder til ro"*. Vi har mange praksis eksempler i vores læreplan, da vi på den måde illustrerer, hvordan vi ser at det beskrevne og praksis hænger sammen.

Det er et mål for os at være udviklingsorienterede. Det kræver tillid og åbenhed at bruge hinandens kompetencer bedst muligt og vi har fokus på, hvor vigtigt det er, at vi fortsat ser os selv som et helt hus. Det kræver en indstilling om, at vi alle har fælles ansvar for, at alle børn har et godt børneliv i vores dagtilbud og at vi spiller hinanden gode.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer i Strøby Børnehaves pædagogiske grundlag:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Alle børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen i Strøby Børnehave.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive mødt i sin nærmeste udviklingszone.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale understøtter og rammesætter.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø ses som en forudsætning for læring. Læring sker igennem hele dagen og hverdagens rutiner har stor værdi.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn mødes i deres nærmeste udviklingszone, hvor der skabes deltagelses muligheder, så børnene derigennem opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- **Børnesyn**
- **Dannelse og børneperspektiv**
- **Leg**
- **Læring**
- **Børnefællesskaber**

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

At være barn har en værdi i sig selv, derfor værner vi om barnets ret til at være barn, ret til at være forskellig og ret til at udvikle sig i eget tempo (Berit Bae). Vi drager omsorg for barnet, samtidig med at vi udfordrer og stimulerer barnet, for at understøtte trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det gode børneliv i Strøby Børnehave er, hvor der er faste, genkendelige rutiner, hvor der er plads og tid i hverdagen til at lege vilde og stille lege, og ro til at være barn og fordybe sig.

Barnet føler sig set og hørt, og oplever sig som en vigtig, bidragende del af børnefællesskabet og en aktiv del af et demokrati, hvor vi inddrager børnene i udvidede dialoger (Brenda Taggert).

Vores læringsmiljøer tager udgangspunkt i børnenes perspektiv, uanset om det er hverdagsituationer, børneinitieret aktivitet eller voksen planlagte forløb.

Læringsmiljøet gør det muligt for barnet at opleve nærhed, læring og trivsel, og skaber plads til begejstring, forundring og det fordrer fantasi og leg. Vi ser børn som aktive medskabere af egen læring og den fælles kultur og ramme, som de voksne er ansvarlige for.

Et eksempel på en hverdags situation, som afspejler børnesynet i Strøby Børnehave:

Morgenstund – At blive mødt som jeg har det.

En pige på 3 år kommer ind i børnehaven sammen med sin mor. Pædagogen, som sidder med en lille dreng på skødet, siger *”God morgen, dejligt du kommer til morgenmad”*.

Efter at pigen har lagt sin frugt i frugtkassen, går hun ud for at vinke til sin mor ude ved indgangsdøren. Da hun har vinket, går hun tilbage til sin garderobeplads. Her sætter hun sig og tager sin bamse i favnen. Fra garderobepladsen kan hun følge med i, hvad der foregår ved morgenbordet.

Efter lidt tid går pædagogen ud til hende. Pædagogen rækker hånden ud og siger: *”Vil du med ind til morgenmad?”* - pigen ryster på hovedet. Pædagogen siger: *”Det er helt ok, at du vil vente lidt – Tror du, at din bamse vil sidde hos dig imens?”* *”Ja”* siger pigen. Pædagogen går tilbage til morgenbordet.

Efter lidt tid går pædagogen ud til pigen igen. Pædagogen rækker hånden ud og spørger: "Er du klar nu?" – pigen nikker og rejser sig og tager hende i hånden og sammen går de ind til morgenbordet.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse betyder en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed. Dette gør, at barnet kan orientere sig og handle i hverdagen, som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

Der er anerkendende relationer mellem børn og voksne, og det er i de nære anerkendende relationer barnets selvværd vokser.

Personalet fremmer barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogisk forankrede læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, de voksne er undersøgende og observante på børnenes optagethed, "hvad er barnet/børnene optaget af at lære sig?" og det er udgangspunkt for de læringsmiljøer, som de voksne stiller til rådighed.

Vi inviterer barnet til at være aktivt deltagende, som medskaber af egne læring, og til at deltage i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlige for.

Børnene lærer at anerkende og respekterer andre, uanset forskelligheder, i et forpligtende fællesskab. Vi ser forældrene som samarbejdspartnere, så vi sammen arbejder helhedsorienteret omkring barnets dannelse, udvikling og trivsel.

Et eksempel på hvordan vi følger barnets "spor" i Strøby Børnehave.

Kreativitet – At følge barnets spor

Strøby Børnehaves 7 mellempiger har været i gruppe sammen og som alle andre arbejdet med temaet "luft".

Under vores tema-periode fortæller en pige begejstret om en udsendelse, som hun ser på DR Ramasjang, nemlig "Mini MGP" - tomme toilet-ruller er kreativt forvandlet af børn til nogle fine hjemmelavede sangstjerner, dansere, popcorn-sælgere og publikummer. De kaldes rullinger. Sangstjerne konkurrerer i børnemusik under navnet Mini MGP. Pigen spørger, om vi ikke kan lave sådanne rullinger. De andre piger kender udsendelsen og bliver smittet af begejstringen.

Tirsdagen efter sætter den voksne et rullebord klar fyldt med tomme toiletruller, maling, pensler, pomponer, købe-øjne, limpistol, plast til at klippe i strimler mv. - materialer som kan benyttes til fremstilling af rullinger.

Et par af mellempigerne spørger, om de må hente de andre. De tager hinanden i hånden og går glade rundt i hele børnehaven for efterhånden at tage en efter en af gruppens piger i hånden. Til sidst kommer de gående på en lang række og siger til pædagogen: "Vi er dine gruppepiger" - De sætter sig ved samme bord.

Vi taler sammen om den gode idé med rullinger. Da temaet er "luft", foreslår pædagogen, at pigerne forvandler hver deres toilet-rulle til en drage, der kan spy ild. Når pigerne puster luft ind gennem toilet-rulle-dragen, vil pålimet plast-strimler flyve ud af dragens mund som ild.

Pigerne hjælper hinanden med forklæder. De vælger- og henter selv deres materialer. Vi hygger os sammen med at male, lime og klippe med saks. Pædagogen hjælper pigerne, da limpistolen skal i brug. Her bliver det nødvendigt at vente på tur. Da arbejdet er færdigt, viser vi hinanden vores forskellige drager. Dragerne kommer til at se meget forskellige ud alt efter pigernes kreativitet. Da pigerne bliver hentet, demonstrerer de dragens finurlighed for deres forældre.

Leg

Legen har en værdi i sig selv, og det er gennem legen barnet griber og begriber verden. Legen skal være den gennemgående aktivitet i vores dagtilbud. I Strøby Børnehave viser det sig ved, at der er en opmærksomhed på, at legen har en væsentlig rolle i forhold til børns sociale og personlige læring og udvikling, og den fremmer blandt andet børnenes fantasi, nysgerrighed, sprog, selvværd og identitet. Der er fokus på, hvornår der er brug for at legen understøttes, guides og bliver rammesat således, at alle børn kan være med og at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Legens betydning viser sig ved at det pædagogiske personale har fokus på vigtigheden af små fysiske læringsmiljøer, til at inspirere børnenes nysgerrighed og fordybelse i legen, hvor børnene har mulighed for at udvikle personlige kompetencer, spejle sig i hinanden, give plads til hinanden, lære at forhandle og bearbejde oplevelser o.a.

Der er stor fokus på det pædagogiske personales rolle i lege, med inspiration af bl.a. Charlotte Ringsmose. Det handler om; at være en medspiller i leg, sætte spilleregler op i leg, supplerer i en leg, inddrage flere børn i leg og sætte lege i gang osv.

Et eksempel på leg i Strøby Børnehave

Når dukkekrogen forvandles til et sygehus

En pige har medbragt en bamse hjemmefra. Hun tager sin bamse på vej ind i dukkekrogen. Pædagogen puster på bamses knæ og giver pigen et "plaster", som de sammen sætter på bamses knæ. En anden lille pige snupper hurtigt en dukke, som hun også "tager" på gulvet. Pædagogen puster på dukkens knæ og hjælper med at sætte "plaster" på - præcis som før.

Pædagogen fortsætter: *"Vi må hellere tage forbi sygehuset"* og tager sin hånd op som telefon. Der blinkes til en dreng henne i sofaen, som hurtigt griber en telefon i plast. Voksen: *"1-1-2 dingeling. Ambulancen her. Vi kommer lige forbi med bamse og dukke. De har begge slået knæet"*. Med pædagogens hjælp får pigerne hurtigt stillet nogle små skamler op, som skal være ambulance og de sætter sig med hver deres bamse og dukke. Alle i rummet hyl: *"babu babu"*. Drengen i sofaen modtager pædagogens hånd i sin: *"Goddag doktor – vil du lige puste og sætte plaster på?"* Drengen efterligner – puster og sætter "plaster" på. Børnene vil prøve igen og igen. Ambulancen udvides efterhånden som flere børn kommer til.

Da pædagogen lægger sig ned på sofaen og siger: *"av av – jeg har også slået mit knæ"*, kommer en dreng, der ellers har stået og kigget på, susende til med lægetasken. Alle børn stimler sammen om sofaen. Pædagogen får en sygeplejerske til at putte et tæppe om sig, mens en læge puster på knæet. Drengen med lægetasken insisterer på at måle den voksnes blodtryk.

Et par store piger finder på at omdanne dukkekrogens scenekasser til senge. Her puttes de andre børn med tæpper, indtil lægen kommer forbi for at måle deres blodtryk. På pædagogens opfordring åbner en yngre dreng sygehusets café henne i dukkekrogens køkken - han serverer "rødt saftevand" til alle patienterne.

Resten af formiddagen fortsætter legen. Af og til vender nogle børn tilbage til ambulancen. Da et barn får plads i sofaen, kan pædagogen lige så stille trække sig fra legen.

Læring

Læring sker, når barnet har mulighed for at udforske kognitivt, med krop og sanser, ved at have mulighed for at være nysgerrige, at eksperimentere med forskellige materialer og gøre opdagelser i verden omkring dem. I Strøby Børnehave har vi fokus på, at børns læring sker gennem hele børnehavens hverdag både i rutinesituationer, som f.eks. spisesituationen, såvel som i børneinitierede lege og i voksenplanlagte aktiviteter. Det er det pædagogiske personale, der bevidst stiller et læringsmiljø op ud fra den aktuelle børnegruppes udvikling og optagethed, og det er med til at give børnene mulighed for at eksperimentere med deres erfaringer og derved opnå nye kompetencer.

I Strøby Børnehave arbejder vi i perioder med fælles temaer, hvor børnene bliver delt i mindre grupper med samme voksen. Der tages udgangspunkt i barnets optagethed. Dette er et bevidst valg for at have fokus på det enkelte barns læring og samspillet med de andre. Børn lærer ved at opleve nyt, de mestrer via gentagelser. Børn skal have mulighed for at få alsidige oplevelser og erfaringer fra naturen, nærmiljø og kultur.

Et eksempel på Læring i Strøby Børnehave:

Nysgerrighed – Når børn bliver overraskede

Seks børn er samlet i gruppe, hvor de har et tema om "vand". Temaet skal anspore børnene til at være undersøgende og nysgerrige på, hvad der sker, når man lægger forskellige ting ned i vand – flyder de eller synker de? Pædagogen har samlet forskellige ting fra børnenes hverdag i børnehaven og lagt dem på gulvet ved siden af en gennemsigtig kasse med vand i. Børnene får på skift lov til at vælge en ting. Det første barn vælger en gaffel. Pædagogen spørger: Tror du at gafflen vil flyde eller vil den synke når du putter den i vandet? Barnet svarer: Jeg tror, at den synker! Pædagogen spørger: hvorfor tror du, at den vil synke? Barnet svarer, fordi den er tung! Barnet lægger gafflen ned i vandet, og den synker. Pædagogen siger: "Ja... gafflen synker, fordi den er tungere end vandet"

Næste barn vælger en pompon og inden pædagogen når at stille sit spørgsmål, udbryder barnet: *Eeej* – den kan sige en lyd. De andre i gruppen bliver nysgerrige på lyden og pomponen får lov til at gå på omgang. Da den når hen til en af drengene, siger han: *"Den lyder ligesom ny sne."* Pædagogen spørger undrende: *"Hvordan som ny sne?"*

Drengen klemmer pomponen igen og siger så: *"Den lyder, som når man går på ny sne!"* De andre børn giver udtryk for, at de er enige med ham. Pædagogen spørger: *"Tror du at den vil flyde eller synke, når du lægger den i vandet?"* Barnet svarer: *"Jeg tror, at den flyder!"* Pædagogen spørger: *"Hvorfor tror du, at den vil flyde??"* Barnet svarer: *"Fordi den er let!"* Barnet lægger pomponen ned i vandet, og den flyder. Pædagogen siger: *"Ja, det er rigtigt - den flyder".*

Lige pludselig udbryder et af børnene: *"SE!!"* Pomponen synker næsten ned til bunds. Alle kigger forundret på pomponen og pædagogen spørger: *"Hvorfor tror I at den sank?"* Det har de ingen bud på, så pædagogen beder drengen fiske pomponen op. Da drengen har fisket den op, spørger pædagogen: *"Er der noget der er anderledes ved pomponen?"* *"Ja, den er våd"*, siger han. *"Kan du komme i tanke om mere?"* *"Nej"* siger drengen. Pædagogen henter en pompon mere, som drengen får i den anden hånd. *"Kan du mærke nogen forskel?"* spørger pædagogen.

"Ja", siger drengen - den våde er tungere end den tørre. Begge pomponer går på omgang, så alle kan mærke forskellen.

Børnefællesskaber i Strøby Børnehave

Børnefællesskabet har enorm betydning for barnets udvikling og trivsel. Mange børn glæder sig hver dag til at komme hen til deres venner og legekammerater.

Det er betydningsfuldt at være en del af fællesskabet. Her øver barnet sig i at håndtere livets store følelser i smålestok. Det sker eks. gennem småkonflikter og konfliktløsningsstrategier, som vi lærer gennem

interaktion med de andre børn, og med hjælp fra støttende voksne. Derfor er det vigtigt, at alle børn har deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet.

Den rummelighed, som skal være til stede i børnefællesskabet, skal vi voksne omkring børnene, personale og forældre støtte og hjælpe med. Børnegruppen er kulturbærere af de normer, som vi voksne omkring børnene sætter op, den måde vi er gode venner, den måde vi taler sammen, den måde vi har omsorg og hjælpsomhed i gruppen. Det kan vi gøre ved at tale pænt om alle og invitere alle ind. Det kan vi gøre ved at fremme det positive i hvert enkelt barn, så vi får øje på de kompetencer, som barnet kommer med til børnefællesskabet. Vi kan arbejde med at inddrage børnene i planlægning og opgaveløsninger. Her er vi inspireret af den engelske forsker Brenda Taggart, eks. når vi arbejder i de små børnegrupper med fælles tema eller når vi spørger børnene, hvordan vi nu bedst tager imod en ny ven, som skal starte. Her får børnene en bevidsthed om egen værdifulde betydning og kompetence i børnefællesskabet

Vi skal sammen i børnegruppen forholde os undrende og undersøgende, og ikke altid have "voksensvar" på rede hånd. Hvem ved, måske når vi nye steder hen i vores tilgang til verden? Det er fantastisk, når børnenes logik får lov at være med til at forme vores aktiviteter og løsninger. Børnenes selvværd vokser, når de bliver set og hørt og deres vinkler bliver anvendt af børnegruppen.

Hver dag er der fælles oprydning på legepladsen i Strøby Børnehave. Alle børn bliver samlet i sandkassen og får forskellige opgaver. Det kan f.eks. være at de største børn skal rydde op på en del af legepladsen eller at de mindste skal samle alt sandlegetøj. Vi arbejder på at alle børn er deltagende og vi har sammen et ansvar for at passe på børnehavens legetøj.

To eksempler på hverdagssituationer, som afspejler børnefællesskabet i Strøby Børnehave.

Den sidste frikadelle

I Strøby Børnehave har vi frokostordning. Vores kostansvarlige anretter frokosten på rullefogne. I dag er der brødkurv med skåret brød, smør på et lille skærebræt, skål med grønt og et fad med forskelligt pålæg på alle borde.

Storbørnsgruppen spiser sammen i værkstedet. Alle børn sidder på deres faste pladser rundt om 3 borde. Der sidder en voksen ved hvert bord. Alle nyder frokosten på samme tid. Under frokosten opstår der meget ofte en situation, hvor flere børn gerne vil have den samme pålæg eller, som i dette eksempel, den sidste lune frikadelle på fadet.

En pædagog og 6 børn sidder rundt om bordet.

Jens "må jeg bede om den sidste frikadelle?" Jens rækker hurtigt ud efter frikadellen, men stopper op, da Michael udbryder: *Ej! Jeg vil også gerne have den sidste*" Mette: *"Vi kan jo spørge, om de har flere frikadeller derovre?"*. Hun kigger mod de to andre borde.

Michael hopper ned fra stolen, bærer det halvtomme fad med sig hen til de andre borde for at høre, om de har flere frikadeller. Han kommer mut tilbage: *Øv! De har heller ikke flere*". Pædagogen kigger medfølelse på Michael, imens hun også siger: *"Øv!"*

Michael sætter fadet på bordet for at sætte sig op på sin stol igen. Jens rækker hurtigt ud efter frikadellen: *"Jeg vil altså have den. Jeg sagde det først!"*. Pædagogen lægger armen om Jens og siger: *"Jeg kan se, at du rigtig gerne vil have den frikadelle, men det vil Michael også, så hvad kan vi gøre?"*.

Der bliver helt stille.

Pædagogen kigger på det sidste barn ved bordet: *Kan du hjælpe med en god ide?"* Ida siger stille: *Vi kunne sige Okker Gokker*". Mette nikker anerkendende: *"Ja det gjorde vi også i går, da vi ville lege ståtroid og vi ikke kunne blive enige om, hvem der skulle være den"*. Michael afbryder med et stort smil og siger højt: *"Vi kunne jo skære den over og dele?"* Jens nikker glad. Pædagogen siger: *"Det ser*

ud som om, at I er enige?". Hun tager kniven og deler frikadellen i lige store stykker. Børnene tager hvert et stykke og ser vældigt tilfredse ud. Jens sukker veltilpas: *Jeg elsker Mias frikadeller"*

Vi oplever efterfølgende at børnene er blevet meget opmærksomme på at kunne dele. De udtrykker stolt det at dele, som en god løsning i mange situationer.

Fælles oprydning af legepladsen

En pædagog går rundt på legepladsen og "bipper" med en lille håndfløjte. Signalet lyder højt på hele legepladsen. "Bip, bip, bip".

En større pige tager en mindre dreng i hånden: *"Kom! Vi skal hen til sandkassen"*

Flere børn kommer løbende: *"Det bipper – det bipper!"* De sætter sig sammen på sandkassekanten.

En dreng, i fuld fart, stopper hurtigt op foran pædagogen med håndfløjten: *"Åh – må jeg prøve?"* Pædagogen rækker fløjten til drengen. Han giver signal, der får de sidste børn til at finde hen til sandkassekanten.

En lille pige, Ingrid, græder: *"Per han skubbede mig"*. Pædagogen siger: *"Ej!? Øv!"*. De går sammen hen til Per, som sidder og kigger ned i sandet: *"Det var ikke med vilje – undskyld!"* Pædagogen tager Ingrid i hånden og giver hende et klem. Hun hikster, men falder hurtigt til ro. En større pige klapper på den ledige plads ved sin side og siger højt: *"Ingrid må gerne sidde her"*.

Pædagogen klapper: *"1,2,3"*. Alle børn klapper: *"1,2,3"*. Der bliver helt stille. Pædagogen giver thumbs up. En dreng udbryder højt: *"Den sad lige i skabet!"* (et udtryk der blev brugt tidligere på dagen). Pædagogen smiler og fortæller, at i dag er det pigerne som skal rydde sandtingene op og drengene som må køre cyklerne på plads. Drengene hujer og løber straks ud for at få fat i de mest eftertragtede cykler.

Emma, Julie og Heidi – tre gode venner - lægger sig ned i sandkassen. De ruller rundt og griner sammen. Pædagogen går hen til dem og den ene pige råber: *"Vi gider ikke. Vi vil KUN køre cyklerne ind!"*

Pædagogen siger: *"I dag er det lige drengenes tur til at køre cyklerne ind – i morgen bliver det måske jer"*. *"Kom! Jeg har brug for jer. Jeg kan ikke selv bære den store kurv."* Modvilligt rejser pigerne sig op. Emma og Julie hjælper hinanden med at tage fat i hver deres side af kurven. Heidi tager imod den voksnes hånd. De følges ad rundt på legepladsen på opdagelse efter glemte sandting. Emma og Julie bærer kurven. Heidi og pædagogen putter de fundne genstande op i kurven.

Flere drenge holder i kø henne ved skuret. En væltede skovl ligger på tværs i døråbningen. En anden pædagog kommer til og spørger: *"Nå! Hvad gør vi nu drenge?"* En dreng rejser sig fra sin cykel og svarer: *"Jeg vil godt flytte tingene længere ind i skuret"* – han flytter hurtigt skovlen og begynder at rykke på cyklerne. Der kommer gang i oprydningen igen og de sidste cykler kommer ind på plads. Et par drenge råber henrykte *"Vi var bare hurtigere end pigerne"*. Pædagogen siger, at det var fedt, at

de var så gode til at hjælpe hinanden. En dreng spørger om lov til at låse skuret af.

Pædagogen spørger: *"Kan vi være bekendt at gå fra legepladsen nu?"* Alle kigger sig omkring og råber i kor *"Ja!"*. En pige peger på en enkelt glemt graveske under et træ. Hun er hurtigt derhenne, samler graveskeen op og lægger den hen på plads.

En dreng har siddet på bænken og kigget på. Han slog sit ben tidligere på dagen. Pædagogen svinger håndfløjten hen til drengen: *"Kunne du ikke hjælpe med at hænge fløjten ind på plads?"*

Drengen smiler glad og humper ind gennem døren på vej mod børnehavens pult og håndfløjstens faste plads.

Den fælles oprydning på 8-10 minutter er klaret for i dag.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Pædagogisk læringsmiljø

I Strøby Børnehave bestræber vi os på, at alle børn og voksne føler sig anerkendt, set og hørt. Vi er kendt for den atmosfære, man bliver mødt af med nærværende voksne. Vi er opmærksomme på en grundstemning, hvor alle børn bliver set og hørt og vi tænker at en børnehave hverdag rummer alle slags følelser fra børn. Der er bl.a. glæde, grin, ked af det, vrede, som bliver mødt af voksne, som rummer det.

Hverdagen skal være præget af en følelse af fællesskab og fælles ansvar, og vi lægger vægt på, at der er en god stemning i huset præget af åbenhed og rummelighed. I personalegruppen lægger vi vægt på et godt samarbejde og en høj grad af faglighed, hvor vi løbende søger ny viden.

Legen har en central plads i hverdagen, og vi prioriterer venskaber blandt børnene højt. Vi arbejder meget bevidst med en kombination af hjælp og støtte til legen, relevante udfordringer og plads til at lege i fred, alt efter det enkelte barns udvikling.

Strøby Børnehave er funktionsopdelt, hvilket betyder at rummene/læringsmiljøerne indbyder til forskellige lege og aktiviteter. Vi justerer løbende på læringsmiljøerne og tager udgangspunkt i hvilken børnegruppe vi har. Ved at fordele børnene i rummene er der en særlig ”summen” og mange forskellige muligheder for leg og læring.

Børnene er overordnet delt i to grupper i børnehaven og en specialgruppe. I hverdagen leger børnene på tværs af grupperne. Der er mange pædagogiske overvejelser omkring hvilke børn der leger i hvilke rum/læringsmiljøer. Vi er optaget af at alle børn er en del af fællesskabet og der arbejdes derfor meget med lege-relationer. Nogle dage vælger børnene selv i hvilket rum de vil lege, andre dage bliver der taget beslutninger for barnet om, hvilket læringsmiljø/rum det skal være i. På den måde arbejder vi vekslede mellem børns selvbestemmelse og medbestemmelse.

Hen over året har vi temaperioder, hvor børnene kan være opdelt på forskellige måder. Det kan f.eks. være aldersopdelte, drenge/pige grupper, eller venskabsgrupper med et særligt blik på børn der er i gang med at udvikle en tæt relation - mulighederne er mange.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø

Vi har gode erfaringer med at børnene bliver fordelt i alle rum. Fællesrummet er indrettet til rolige lege (tegnebord, læsehjørne, spille spil). Der er altid en voksen i fællesrummet og det er her børnene bliver taget imod, så der er mulighed for fordybelse og uforstyrret leg i de øvrige rum.

Klodserummet indbyder bl.a. til konstruktionslege, hvor der er klodser, biler, togbane o.a. I puderummet er der malet trolde på væggene og rummet er lige nu indrettet med scene, udklædningstøj, lidt skummadras-ser og læsehjørne med bøger. Værkstedet fungerer som det kreative rum. Udover kreative aktiviteter, så

bliver rummet også brugt til at samle de kommende skolebørn og det er her de spiser frokost. Dukkekrogen er indrettet til bl.a. rollelege. Her er der købmandsbutik, legekøkken, dukker o.a. I specialgruppens lokaler er der mulighed for at lege mange forskellige lege og rummene er inddelt i legezoner. Der er mulighed for at trække sig og f.eks. sidde i en sansestimulerende kuglestol. Vores toiletter med håndvaske tænker vi også som et læringsmiljø. Her lærer børnene om hygiejne og øver sig hver dag i at stå i kø og vente på tur.

Der er tanker om voksnes position (guide, sætte i gang eller observere) og desuden overvejelser om, hvilke børn der er sammen i rummene. Der kan være noget særligt børnene skal udfordres i. Det kan være at indgå socialt (relations arbejde), sprogstimulerende understøttelse, inspiration til lege osv. Der arbejdes med en vekslen mellem at børnene selv vælger hvilket rum de ønsker at lege i og hvilket rum der bliver besluttet af en voksen. Hver dag afholdes tre samlinger lige inden frokost. Børnene er inddelt efter alder og tilknytning til voksne. Her understøtter vi børnene i strukturen ved at bruge piktogrammer. Ligesådan bruger vi visualisering af "dukseopgaver". Til samlingerne prioriterer vi at specialgruppen er med til den daglige samling, i det omfang det giver mening.

Børnene har faste pladser til samling og til frokost. Her er ofte tænkt strategisk i forhold til at kunne give en guidning tæt på og skabe gode relationer mellem børnene. Gennem hele dagen er der gjort mange faglige overvejelser i forhold til struktur, organisering og rammer for børnene for at skabe tryghed og forudsigelighed, som giver gode udviklingsmuligheder for alle børn.

I Strøby Børnehave vægter vi desuden at få frisk luft og bruge naturen. Vi gør os mange tanker om hvad naturen og udeliv kan bidrage med:

Naturen er foranderlig - Livets gang

Børnene følger naturen. I foråret springer bladene ud og om vinteren, så de falder af igen. Vi planter og sår blomster i foråret, de blomstrer hele sommeren og så visner de.

Børnene finder mange krible krable dyr: snegle, regnorme og edderkopper. Om efteråret er der rigtig mange frøer på legepladsen. Dem kigger vi på i spande og de hopper sjovt. Men vi snakker også om at respektere dyrene - vi skal omgås dem så de ikke tager skade.

Når børnene finder dyr på legepladsen, så kan vi tage vores terrarie frem og studere dyrene på tæt hold. Vi følger også tæt et egerns færden på legepladsen.

Børnene synes regnvejre er det bedste - så kan vi lave mudder og hoppe i vandpytter

Vi styrker fantasien - og laver masser af historier

Klatretræerne bliver til sørøverskibe som kan sejle ud på de store have. Lejlighedsvis tager vi presenninger med udenfor. Her bliver vores fantasi sat i spil, når de bliver spændt ud mellem træerne. Her bliver de til et telt, en hytte i skoven eller en hængekøje, hvor man kan hyggesnakke.

Naturmaterialer kan man bruge til ALT.

Et stykke træ/bræt kan blive til en iPad, hvis man tegner på den med tusch og man kan skrive til hinanden med pinde. Pinde har vi heldigvis mange af og de kan bruges til skeer i mudder, sværd når man skal være sørøver, broer der spærrer over vejen og en billedramme til naturbilleder.

Motorisk udvikling

GROV motorikken bliver virkelig styrket.

Vi bevæger os konstant i naturligt terræn med bakker, kanter, sten og pinde. Underlaget er hårdt og nogle gange glat. Vi cykler, løber og gynger.

FIN motorikken bruger vi også meget. Vi finder guld i sandet med små fingre og laver kager i forme. Vi tegner rigtig meget med vand. Vi kan også bruge bladene til at tegne efter.

Sansning

- Vi sveder om sommeren og leger i skyggen.
- Vi fryser om fingrene og vandet i vandpytterne er kolde.
- Sten er hårde og flis det stikker.
- Mudder er dejligt for nogen og andre synes det er ubehageligt at røre ved.
- Insekter og små dyr kilder i hænderne, er flotte at kigge på, ulækre slimede og ofte fascinerende at betragte.

Fællesskabet - det vigtigste at være en del af

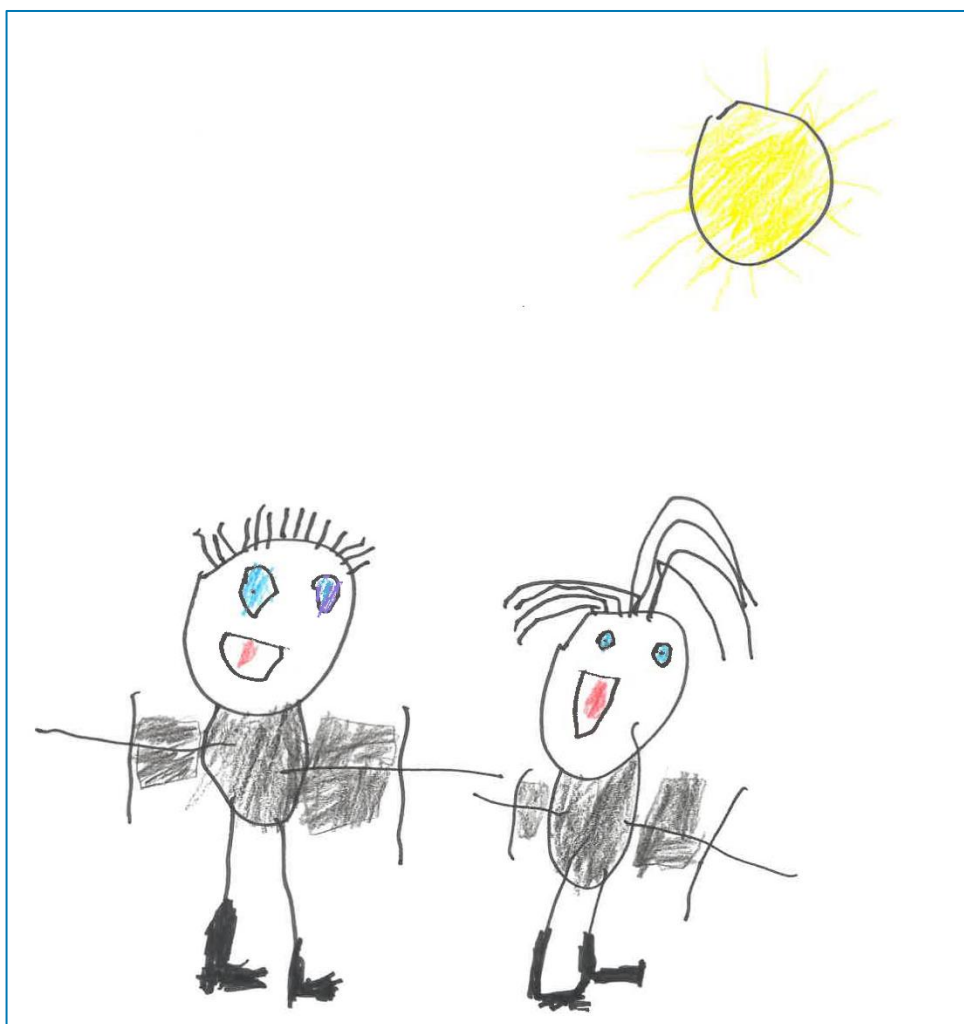
Vi skal nogle gange øve os i at vente på tur f.eks. når vi skal deles om legetøjet.

De sociale kompetencer bliver udviklet i alt hvad vi laver. Der opstår mange spontane fælles lege og de voksne inspirerer også. Vi ser bl.a. mange gemmelege og fangelege.

Alt i alt bliver vi gode til BARE AT VÆRE og finde ro - vi skaber leg alle steder - og naturmaterialer bliver til legetøj.

Pædagogisk læringsmiljø indenfor

Vi har indenfor de sidste to år haft ekstra fokus på vores læringsmiljøer indenfor. Vi havde besøg af en konsulent fra Absalon i Roskilde, hvilket har inspireret os yderligere. Under afsnittet "fysisk børnemiljø" har vi beskrevet de faglige begrundelser og refleksioner der danner grundlaget for vores pædagogiske læringsmiljø indenfor.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet i Strøby Børnehave

Vi lægger meget vægt på og energi i at opbygge et åbent og tillidsfuldt samarbejde med forældre omkring barnet. Vi forventer, at forældre aktivt vil interessere sig for deres barns dagligdag og for børnehavens dagligdag som helhed. Ved aflevering og afhentning i hverdagen er det vigtigt at vi deler information om barnet, som kan have betydning for barnets trivsel. Det kan være praktiske ting, eller det kan eks. være en særlig oplevelse i familien, som kan have betydning for, hvordan personalet møder barnet med en særlig forståelse, så barnet kommer godt ind i hverdagen og børnefællesskabet.

I Strøby Børnehave inviterer vi til en forældresamtale (uden børn) før barnet starter. Her vil vi bl.a. gerne tale om indkøring i børnehaven, vaner hos barnet, hvilke aktiviteter og lege som barnet er særligt optagede af og vi vil fortælle jer om børnehavens hverdag. Børnehaven modtager desuden en overgangsbeskrivelse/brobygning fra det dagtilbud/den dagpleje, som barnet kommer fra. Dette for at barnet kan få en så god og positiv start i børnehaven som muligt.

Efterfølgende bliver der tilbudt en årlig forældresamtale om barnets trivsel. Når vi afholder forældresamtale om barnet, vil der altid deltage to, nogle gange tre personer. Her fortæller personalet om barnets ressourcer og udviklingspunkter, og hvordan I som forældre kan støtte barnet i sin udvikling. Det kan f.eks. handle om hvordan vi udvikle barnets selvhjulpenhed, så barnet selv, med støtte fra forældre, øver sig på at tage tøjet af og på derhjemme.

Forældre og personale mødes også, hvis der opstår undren eller bekymring for et barn. Her forsøger vi sammen at finde klarhed på, hvad der undrer eller bekymrer os. Vi udarbejder fokuspunkter, som beskriver hvordan vi i samarbejde med forældre kan understøtte barnets trivsel, udvikling og læring. Ofte bliver der lavet en ressourceprofil, som bliver brugt som udgangspunkt for dialogen om barnet.

I Strøby Børnehave opfordrer vi forældre til at henvende sig til personalet, hvis der er behov for en ekstra samtale. Det er vigtigt for os, at vi mødes ligeværdigt med fælles interesse for barnets udvikling.

Udover det tætte samarbejde omkring børnene, så bliver der hvert år i november afholdt forældremøde med valg til bestyrelse. Med den nye struktur har hvert dagtilbud egen bestyrelse, som mødes ca. 4 gange årligt. Bestyrelserne bliver desuden inviteret til et årligt dialogmøde, hvor det er muligt at møde lokale politikere.

I Strøby Børnehave har vi tradition for forskellige sociale arrangementer. Vi tænker at det styrker det sociale fællesskab mellem børn, forældre og ansatte. Der bliver holdt sommerfest en fredag i august, hvor der er fællesspisning for alle børn, forældre og ansatte.

Desuden er der hvert år en arbejdsdag arrangeret af forældrebestyrelsen/aktivitetsudvalg. Her mødes børn og forældre en formiddag og giver børnehaven en ”kærlig hånd”.

Der bliver inviteret til eftermiddages hygge med bolle, kakao og kaffe på børnehavens fødselsdag den 1. marts.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Howdan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Det er et krav, at dagtilbuddet reflekterer over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring. Det handler som udgangspunkt om, at børn i udsatte positioner skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

I Strøby Børnehave rettes opmærksomheden på alle børn og udsathed forstås bredt. Der er en bevidsthed om, at børn der almindeligvis trives, i en periode, kan komme til at stå i en udsat position. Det kan påvirke barnet, hvis der f.eks. opstår sygdom i familien, skilsmisse, arbejdsløshed, hvis barnet bliver storebror eller storesøster, flytning o.a. Når et barn vækker vores undren, går vi i dialog med forældre og vi kan tage barnets udfordringer op med vores ressourcesteam. Vores ressourcesteam består af : Pædagogisk rådgiver, logopæd, psykolog, ergoterapeut, sundhedsplejerske og dagtilbuds socialrådgiver, som vi kan søge tværfaglig sparring hos.

Der skal være særligt opmærksomhed på børn med svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktions nedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet m.v.

I Strøby Børnehave bruger vi TOPI (Et digitalt redskab, hvor børnene registreres indenfor forskellige udviklingspunkter). TOPI hjælper med at få fokus på de børn, der skal have en særlig opmærksomhed og understøttes i deres udvikling. I det udviklende pædagogiske læringsmiljø vil vi tale barnets ressourcer frem, så de andre børn ser barnet kompetent og interessant. Vores grundholdning er, at vi alle øver os på noget. Vi er i Strøby Børnehave meget optaget af samspillet mellem barn og voksen. Det handler i høj grad om, at barnet bliver set og hørt, at der bliver sat ord på barnets følelser og vi hjælper barnet med at aflæse de sociale spilleregler, så barnet får hjælp til at løse konflikter. Vi inddeler børnene i små grupper. I periode arbejder vi med temaer der er opstået og relevante at tage op.

En vigtig del af læringsmiljøet handler om, hvordan vi løser konflikter. Her forsøger vi at møde børnene med: ”Hvad skete der her?” og derved rette opmærksomhed på, hvad der udløste konflikten, hvad der kan løse den og hvordan der fremadrettet kan undgås en konflikt. Børnene bliver mødt ligeværdigt.

Pædagogens opgave er hele tiden at være nysgerrig og opmærksom på barnet og dets deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet.

Børn i udsatte positioner

Her et eksempel på, hvordan arbejdet med konflikthåndtering blandt en gruppe piger lykkes i Strøby Børnehave.

Konflikthåndtering

Vi har gennem en længere periode arbejdet med en pige, som kan have svært ved at indgå i sociale relationer.

Vi har observeret, at pigen gerne tager initiativ til kontakt og leg med de andre børn. Hun søger de samme få, som hun foretrækker blandt børnehavens piger og drenge. Hun er god til at finde på, sætte i gang, fordybe sig og videreudvikle legen. Det er ofte hule-lege og far-mor-børn-lege, gode

rollelege - så længe hendes idéer og ønsker bliver respekteret og fulgt. Hun har meget svært ved at håndtere uenigheder og derfor opstår der ofte en konflikt i disse legesituationer, der ender med, at et barn græder.

Vi deler vores undren med forældrene og vi indgår alle et samarbejde med ressource teamet for at finde fælles strategier, så vi kan hjælpe pigen bedst muligt med at styrke- og bevare de sociale relationer samt fastholde legen uden store konflikter.

En sommerdag sidder pigen i sandkassen sammen med sine 2 foretrukne veninder. Deres snak bliver højere og højere. Pigen kalder på pædagogen, der holder sig lige i nærheden: *"Pernille, kom herhen. Vi har brug for hjælp. Vi er to, der vil være baby!"* Pædagogen sætter sig sammen med pigerne og hjælper dem gennem den begyndende konflikt. De vender muligheden for, om begge piger kan have den ønskede rolle som baby – men pigerne bliver enige om, at dette ikke er muligt – *"ingen mor kan passe 2 små børn, Pernille"*.

Pædagogen foreslår lodtrækning som evt. løsning på deres problematik og viser, hvordan dette kan gøres. Pigen griber hurtigt en sten i sandkassen og rækker sine 2 knyttede hænder frem. Hun taber lodtrækningen og siger: *"hmm! Øv! Så er jeg bare storesøster"*. Pigerne løber glade fra sandkassen og deres leg fortsætter...

Samling – når inklusion lykkes

Børnene fra specialgruppen deltager til samling sammen med en specialpædagog. Her deltager børnene i det omfang de kan. De fleste af børnene er aktivt deltagende, og her kan børnene spejle sig og få øje på hinanden.

Denne dag, som alle andre i ugen starter samlingen med at indholdet bliver præsenteret ud fra piktogrammer der hænger på døren. Derefter starter samlingen med at rasle æg, hvor børnene siger: *"Jeg hedder..., hvad hedder du?"* og ægget gives videre til næste barn. Denne dag siger en dreng fra specialgruppen sit navn, hvilket han ikke har gjort i 3 år, men lige denne dag gør han! Både børn og voksne bliver stille og en dreng siger: *"han sagde sit navn"*. Pædagogen siger *"ja hvor var det flot du sagde dit navn og hvor var du god til at høre, at han sagde sit navn"*. Barnet siger *"det plejer han ikke"*, pædagogen svarer *"men i dag gjorde han det, aj hvor var det godt"*. Turen går videre til næste barn. Da alle børn har sagt deres navn er runden slut, og den næste leg kan gå i gang.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Strøby Børnehave tænker vi, at der sker mange betydningsfulde overgange i børns liv. Det kan være fra hjem til vuggestue, fra vuggestue til børnehave, fra dagpleje til børnehave, fra en aldersgruppe til en anden osv. Derfor har vi opmærksomhed på, hvordan vi skaber sammenhæng i børns liv generelt. Ifølge lovgivningen skal Dagtilbuddet særligt tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng ved overgang for de ældste børn til skole.

I Strøby Børnehave er der god erfaring med brobygning fra børnehave til skole. ”For barnet handler det om at føle sig knyttet til børnehaven og det fællesskab, som barnet er en del af, samtidig med at det kan se fremad og blive rustet til den næste fase af deres liv”. (Stig Broström , 2019).

Hvert år er der tæt samarbejde med forældre omkring skoleparathed.

Efter sommerferien afholder vi et møde for forældre til kommende skolestartere, hvor vi fortæller om, hvordan vi arbejder med fællesskaber, sociale kompetencer, konfliktløsning og skoleparathed og om hvordan vi i samarbejde med forældre kan støtte barnet både i børnehave og derhjemme.

Der bliver hvert efterår afholdt skoleparathedssamtaler med forældre, hvor børnehaven ud fra en overgangsbeskrivelse giver et billede af barnet og der bliver talt om, hvordan vi i samarbejde kan skabe sammenhæng og understøtte barnet, så det bliver klar til overgangen. Der bliver afviklet overleveringsmøder med skolen, så der er kendskab til barnet inden start.

Strøby Børnehave er en del af en netværksgruppe, som har arbejdet med overgangs didaktik. Der er nedskrevet en vision for denne aldersgruppe, som bl.a. handler om:

At børnene ved overgang:

- *Kan indgå i sammenhæng med andre og forstå andre.*
- *Har selvværd.*
- *Kan handle selvstændigt.*
- *Kan rette opmærksomhed på både sig selv og andre.*
- *Kan koncentrere og fordybe sig.*
- *Trives.*
- *Kan efterleve beskeder og krav.*
- *Kan vente på tur og forstår sociale spilleregler.*
- *Er selvhjulpne.*
- *Kan udtrykke sig.*
- *Har kropsbevidsthed.*
- *Finder glæde ved at være deltagende.*
- *Oplever at de er en del af et fællesskab.*
- *Er parate til at lære nyt.*

Vi finder stadig den ovenstående vision relevant og desuden ser vi hele tiden på den aktuelle børnegruppe. Hvert år arbejdes der med en særskilt storbørns samling, hvor børnene bliver udfordret. Der bliver arbejdet med at være en god ven, samarbejde, hjælpe med praktiske opgaver (dukseordning), klasserumsledelse og meget andet.

Vi har et tæt samarbejde med Strøbyskolen, hvor vi bl.a. holder fælles forældremøde for kommende skolebørns forældre i efteråret. Skolen fortæller om forventninger til kommende skolebørn og vi fortæller om hvordan vi arbejder med skoleparathed i børnehaven. Hvis der er usikkerhed omkring skoleparathed og hvorvidt der skal søges om skoleudsættelse, så bliver der arrangeret et møde med deltagelse af Strøby Skolen, hvor vi i dialog med forældre drøfter, hvad der giver mening og hvordan vi kan støtte barnet bedst muligt.

I ugerne op til overgangen besøger storbørnsgruppen 0. klasserne på Strøby Skolen, hvor de får indblik i hvad det vil sige at gå i skole. Personale fra indskolingen i Strøby Skolen kommer også på besøg i børnehaven.

I Strøby Børnehave er det særligt de sociale kompetencer vi fokuserer på, når vi taler sammenhæng. De kommende nye skolebørn mødes på tværs af dagtilbuddene i Strøbyskolens gymnastiksal og leger forskellige samarbejds- og regellege. Børnene får positive forventninger til det at være på Strøbyskolen og de bliver udfordret sammen med deres nye relationer.

Et eksempel på hvordan vi arbejder med Sammenhæng i Strøby Børnehave:

På tur til skolen

Det er onsdag morgen og alle storbørnene står med deres rygsække ude ved lågen. Det er 2. gang vi skal gå op til Strøbyskolen, hvor vi skal mødes med en anden storbørnsgruppe fra området. Vi skal mødes i SFO hallen, hvor vi skal lege sammen i et lidt større fællesskab end hjemme i børnehaven. I dag skal vi lege "hekselæg", som er en samarbejdsleg med en del regler, som bl.a. udfordrer børnene i at rette opmærksomheden mod sig selv og andre. I legen skal heksen fange de andre børn og putte dem ind i "slimklatterne"(cirkler som er tegnet på gulvet). Man bliver også fanget hvis man løber

gennem en slimklat undervejs i legen. Når man er fanget i en slimklat kan man blive befriet af et andet barn ved, at de tager hinanden i hænderne og hopper 3 gange. Så er man fri.

Legen bliver skudt i gang og efterhånden som slimklatterne bliver fyldt, går børnene i gang med at befri hinanden også på tværs af børnehaverne. Matilde, som ikke var med første gang vi var i hallen, kommer over til pædagogen Stine fordi hun skal på toilettet. Stine, som er fanget i en slimklat, spørger en af de andre piger, som var med 1. gang, om hun kan huske hvor toilettet ligger? *"Ja, ja - det kan jeg godt"*, svarer Freja ivrigt. Stine spørger: *"Kan du så ikke lige vise Matilde hvor toilettet er?"*. *"Det kan jeg godt"*, siger Freja og tager Matilde i hånden og løber ud fra hallen. Efter lidt tid kommer de to piger tilbage til hallen og kommer ind i legen igen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Strøby Børnehave er placeret i et naturskønt område. Vi bruger sportsplads og Ådal med Shelter og fugletårne rigtig meget og børnene har mange oplevelser og ”særlige” steder de gerne genser og vi følger årstidernes skiften i naturen.

Vi har efter besøg af naturvejleder indkøbt redningsveste til en børnegruppe, så vi kan gå på opdagelse ved Tryggevælde å og fiske med net.

I 2022 blev der opført en stor ny naturlegeplads på Strøby Fælled. Den besøges vi ofte og møder af og til dagpleje eller skole.

Vi har samarbejde med Strøby Kirke, hvor vi hvert år har tradition for at vi hvert år pynter/maler tønder til fastelavn. Mange af børnene deltager derefter til tøndeslagning i weekenden. Vi er desuden til julegudstjernereste hvert år.

Vi får hvert år sponsoreret en teatertur af Dagli’ Brugsen i Strøby. Alle kender de lokale ”Brugsmænd”, da de også kommer med varer en gang om ugen. Børnene er også med over at handle en gang imellem.

Vi har årskort som giver mulighed for ture i lokalområdet. Specialgruppen tager bl.a. på ture til stranden. En bustur på kun 4 kilometer.

Som beskrevet under afsnittet med overgange, så har vi desuden tæt samarbejde med Strøby Skolen. Vi modtager ofte praktikanter derfra.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Strøby Børnehave har vi meget fokus på de fysiske læringsmiljøer. Dette både ude og indendørs. Dette for at gøre det tydeligt for børnene hvad og hvilken leg børnene har mulighed for at fordybe sig i og få en læring omkring. Det at der er forskellige læringsmiljøer, gør at børnene kan vælge ud fra deres interesser og venskaber. Det pædagogiske personale er understøttende og guidende de steder det er nødvendigt, men kan også være medspiller i legen med. Hele tiden med fokus på at skabe deltagelses muligheder for alle børn. Her er fokus på de sociale kompetencer, hvor børnene lærer at spejle sig i hinanden og give plads til hinanden. Det pædagogiske personales roller kan være at give plads til flere børn i en leg, give et lille "skub" ind i legen, fastholde en god leg eller udvikle en leg. Børnene får styrket venskabsrelationer, deres nysgerrighed, identitet, give plads til andre, vente på tur, deres rummelighed, bearbejde deres oplevelser o.a.

Læring

I Strøby Børnehave er der bevidsthed om at børnene skal inspireres af det miljø de færdes i. Med den fysiske indretning i Strøby Børnehave er der løbende mulighed for at ændre rummenes indretning. Vi afprøver nyt i perioder for at vække børnenes nysgerrighed og giver derved mulighed for ny læring gennem leg.

Puderummet har f.eks. i en periode været omdannet til et eventyr rum. Efter et stykke tid justerede vi, da børnene vedholdende efterspurgte pudrum. P.t. er det derfor indrettet som både fortælle/eventyr rum med mulighed for udklædning, optræden på en scene og højtlesning. I den anden del af rummet kan der bygges huler og leges motoriske lege med skumpuder.

Et andet nyt tiltag er, at vi afprøver at indføre en stillestund og et stillerum. Vi har opdaget at flere børn har brug for pauser og vi afprøver derfor et rum med stille aktiviteter, hvor der spilles afslappende musik. Børnene har nu selv mulighed for at opsøge en stille stund og alle børn har afslapningsstund efter spisning en gang om ugen. Børnene får yogamadrasser, tæppe og pude og ligger ca. 25 minutter og hviler til afslappende musik.

I Strøby Børnehave bærer dagligdagen desuden præg af, at der er fokus på læring i rutinerne i løbet af dagen. Eksempel: Børnene er med til at dække bord og øse mad op på tallerkenerne. Under frokosten bliver der talt om hvad måltidet består af, farver, smag, duft, konsistens osv. Efter måltidet er børnene selv med til at rydde op.

Desuden bliver der arbejdet struktureret med planlagte læringsaktiviteter. Ud fra det der rører sig i børnegruppen findes et overordnet tema. Børnene bliver derefter delt op i mindre grupper sammen med et pædagogisk personale. Børnene arbejder med temaet og børnenes perspektiv bliver inddraget, så de spor, oplevelser og synspunkter børnene kommer med bliver forfulgt undervejs. Der bliver løbende evalueret og justeret.

I specialgruppen arbejdes der en del med gentagelser, genkendelighed, visualisering, struktur, rammer og forberedelse, hvilket giver tryghed i at deltage i de forskellige aktiviteter i huset. For at skabe forudsigelighed gennemgår vi ofte de forskellige aktiviteter, som vi ved skal ske i den almene del af huset, så børnene fra specialgruppen er forberedt og derved skaber vi deltagelses mulighed. Hvis et barn f.eks. har svært ved skift og nye ting og ikke kan deltage i samling og ej heller forstå spilleregler for div. aktiviteter, så har vi mulighed for at anvende piktogrammer, Time timer o.a. På den måde arbejder vi bevidst med at barnet bevæger sig fra perifer til aktiv deltager.

Strøby Børnehaves børnemiljø

Det fysiske børnemiljø

I Strøby Børnehave indbyder rummene til forskellige lege. Vi har stor opmærksomhed på børnenes lege- og læringsmiljø og er i proces, hvor vi har haft "kritiske øjne" udefra gennem en konsulent, hvilket har medført nye farver på nogle vægge rundt omkring i huset. Her blev børnenes perspektiv inddraget i valg af farve på værkstedet.

Vi er optagede af, hvordan vi fysisk kan skabe rammer, så der inspireres til forskellige legemuligheder og vi er bevidste om, at der løbende kan justeres, da børnegruppen også forandres bl.a. ved overgange og modtagelse af nye børn. Det er en dynamisk proces, der er i gang og foreløbig afprøver vi, hvorvidt rummene giver de bedste muligheder for at børnene trives og udvikles. Vi har først og fremmest fokus på fysisk indretning og ønsker fremadrettet også at inspirerer børnene gennem de artefakter, vi skal indrette med. Vi er i første omgang blevet anbefalet at tage alt forstyrrende ned fra væggene og starte på en frisk, hvilket også medførte at meget legetøj blev frasorteret.

Husets hjerte er vores fællesrum med køkken. Det er her man starter og slutter dagen, det er her alle kommer - både børn, forældre og personale og det er her, sanserne pirres når der bliver tilberedt frokost, skåret frugt, fabrikeret modellervoks m.m. Vi prøver at bevare en rolig og tryk atmosfære. Fysisk leg henvises til andre rum.

Børnehaven er indrettet så der er gode muligheder for dannelse af større eller mindre legegrupper både ude og inde.

Vi har prioriteret plads til leg på gulvet i dukkekrog og klodserum, og vi har ikke overvældende meget legetøj, så fantasien må tages i brug, når man skal i gang med en leg. Vi vægter leg på legepladsen rigtig meget, da vi finder det vigtigt, at børnene har mulighed for at udfolde sig fysisk og få frisk luft. Alle børnene er ude i løbet af dagen.

Alle rum har en primær funktion, som bl.a. understøtter læreplanens 6 temaer:

- **Puderum/eventyrrum:** Afprøve sine fysiske og psykiske grænser. Fordybe sig i fortælling og fantasi.
- **Dukke-krog:** Rollelege.
- **Klodserum:** Rollelege, konstruktionslege
- **Værksted:** Kreativitet og af og til stillerum.
- **Fællesrum:** Læsning, tegne, spil, bordskik, bage, lave mad
- **Garderobe:** Af- og påklædning. Selvhjulpethed.
- **Badeværelse:** Hygiejne, selvhjulpethed
- **Legeplads:** Fysisk udfoldelse, pladskrævende lege, huler, sansning i sansehave, bål, save, sandkasse m.m.
- **Mellemgang:** Udstillingsrum. Bogposer
- **Specialgruppens rum:** Specialgruppen er opdelt med mange små legezoner. Det giver børnene en fornemmelse af at legen er afgrænset, både i forhold til at blive forstyrret af andre børn, men også at legen ikke breder sig u hensigtsmæssigt meget. Der bliver hele tiden gjort mange overvejelser omkring læringsmiljøet, da de børn, som går i specialgruppen kan have særlige interesser, eller brug for afskærmning.

Det psykiske børnemiljø

Vi lægger vægt på, at børnene i deres hverdag skal have mulighed for leg på mange forskellige måder. Vi tilstræber, at der er voksne i de rum der er åbne. Den voksne har til opgave at få rummet til at "summe", og den voksne støtter børnene ved sit nærvær. Gennem en anerkendende tilgang til det, der sker, har den voksne til opgave at være igangsættende, styrende, inspirerende, observerende eller deltagende i legen. Vi tænker også legepladsen som et vigtigt læringsmiljø med forskellige legezoner.

Selve indretningen af huset og de voksnes fordeling i rummene betyder, at børnene bruger hele huset dagen igennem. Det giver en mærkbar ro i huset og en mulighed for, at alle kan blive set og hørt. Konflikter kan tages i opløbet, den voksne kan hurtigt se, hvis et barn har brug for hjælp, og mange ting kan blive snakket igennem. Børnene har mulighed for at søge hjælp hos en voksen.

Vi samarbejder meget på tværs af huset og børnene bliver derfor mødt af mange forskellige kompetencer fra de voksne, som føler ansvar for alle børn. Vi arbejder på, at børnene føler tillid og tryghed uanset, hvem der er på arbejde. Samtidig har vi øje for betydningen af den tætte relation.

Som modvægt til den spontane leg, har vi temaperioder (f.eks. aldersopdelte grupper, pige - / drengegrupper, venskabsgrupper m.m.), og samling hver dag året rundt med alle børn delt i grupper.

Samlingsstunden har til formål at lære børnene at vente på tur, lytte til andre, "være på", være en del af et fællesskab og være nysgerrige på ikke selvvalgte aktiviteter. Samlingsstunden tager udgangspunkt i temaerne fra den pædagogiske læreplan. Samtidig tages forskellige aktiviteter fra den igangværende temaperiode i stort omfang med til samling, dels fordi gentagelser er en god ting, og dels fordi alle børn på den måde kommer til at nyde godt af aktiviteterne. Samlingsstunden er voksenstyret, de voksne sætter rammen. Der arbejdes med at skabe deltagelses muligheder for alle børn.

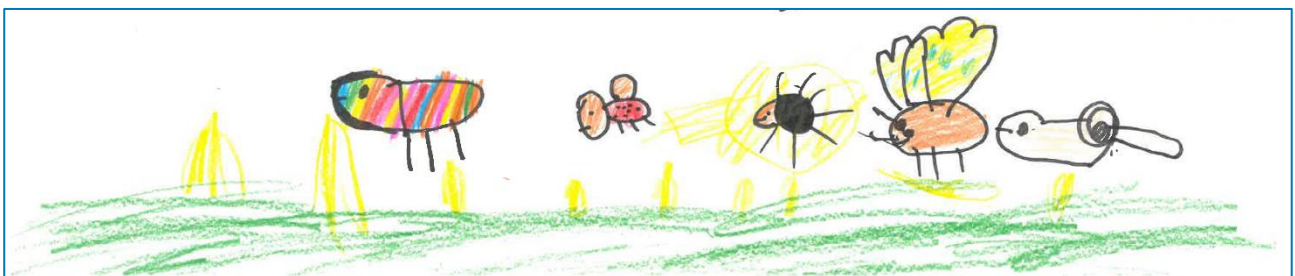
Det æstetiske børnemiljø

Børnehaven er præget af en varm og åben atmosfære, hvor vi lægger vægt på gensidig respekt for hinanden og hinandens ting. Læringsmiljøet bygger på meget få regler, men derimod på en grundholdning om, at vi alle er forskellige, at dage og situationer er forskellige, hvorfor vi lægger op til at alle - både børn og voksne - tager stilling til, om dette eller hint er godt at gøre lige nu, og på hvilken måde. Det styrker børnenes sociale ansvarlighed og giver generelt en god stemning i huset.

Vi holder af at mærke hele huset summer af leg og aktivitet, og vi holder af, at man kan se, at der bliver leget. Det kan derfor i perioder af dagen se ud som om, hele huset roder. Vi oplever imidlertid, at legene udvikler sig på de mest fantasifulde måder, og vi oplever andre børn komme til og lade sig inspirere af det de ser.

I forbindelse med besøg af konsulent fra Absalon blev vi gjort opmærksomme på, hvilken betydning farver og lys kan have på læringsmiljøerne. Vi har efterfølgende fået malet flere rum. Efter længere dialog, med inddragelse af børneperspektivet, blev værkstedet malet gult, hvilket bl.a. inspirerer til kreativitet.

Vi har desuden fået malet "rammer", så børnenes udtryksformer (tegninger m.m.) træder tydeligere frem i rummene, hvilket giver mere ro. Vi har også fået sat særlig belysning over scenen og desuden er der lyskæder flere steder for at skabe hygge. Vi har fået bevidsthed om, at der ikke skal være for mange forskellige sanseindtryk i rummene og har derfor sorteret legetøj og skabt mere tydelighed for hvilke lege, rummene indbyder til.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Strøby Børnehave tænker vi barnets alsidige personlige udvikling ind i den pædagogiske praksis gennem hele børnehavens hverdag.

Vi tilstræber at møde alle børn anerkendende og ser deres forskellighed som en styrke. Alle er unikke. Det at *kunne selv* er med til at styrke børnenes selvtillid og selvværd. Vi har fokus på den voksnes rolle og møder børnene med en positiv forventning, men giver også børnene erfaring med at der er noget vi må øve os på. Vi er opmærksomme på, at de voksne skal have bevidsthed om ikke at hjælpe børnene unødigt. Vi bruger udtrykket, at de voksne ”skal sidde på deres hænder” og i stedet understøtte barnet verbalt. (Eksempelvis i garderobesituationen)

Vi er særligt opmærksomme på at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn både perifert og aktivt, så deres kompetencer kommer i spil.

I Strøby Børnehave:

- Er vi opmærksomme på at skabe en tryk hverdag ved at der er en genkendelig struktur for børnehavens rutiner.
- Har vi fokus på børnenes initiativer og det som de er optaget af at lære sig her og nu. Vi lægger vægt på at alle børn har en stemme, føler sig set, hørt og forstået.
- Læringsmiljøerne justeres løbende, så vi udfordrer børnene og skaber udvikling.
- Holder vi samling hver dag, hvor børnene blandt andet har god mulighed for at få styrket deres selvværd, da alle er vigtige for fællesskabet.
- Indtager den voksne en neutral position og spørger nysgerrigt: "Hvad skete der her?", når der opstår konflikt. Alle bliver hørt og der findes fælles løsnings-strategi. Vi er optagede af at finde ud af hvad der udløste konflikten, hvordan den kunne være forhindret og hvordan vi kommer videre.
- Oplever vi børns forskellige følelser. Vi tilstræber at møde dem anerkendende. Det styrker barnets selvværd at vide, at "du er god nok præcis, som den du er". Hvis der opstår behov, hjælper vi børnene med strategier til håndtering af deres følelser. Strategien afhænger af følelsen og situationen kan være forskellig fra barn til barn.
- Øver børnene sig i at være selvhjulpne. Ud fra nærmeste udviklingszone opfordrer den voksne barnet til selv at klare opgaver – f.eks. at tage flyverdragt på. Derfor understøtter den voksne verbalt og ved anerkendende "thumbs up" og "high five".
- Opfordrer vi børnene til at hjælpe hinanden. Det giver barnet en følelse af at være betydningsfuld. Ofte hjælper børnene også de voksne med praktiske opgaver.
- Er vi opmærksomme på at skabe en tryk hverdag ved at

Alsiddig personlig udvikling - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Vi er i puderummet – 2 piger på 3 år og 2 drenge på 4 år og en voksen.

Børnene bygger en fælles hule. I hulen bor 3 "katte" og en "dyrepasser".

Dreng 1: "Nu er det nat, så skal det være mørkt". Han går hen for at slukke lyset.

Dreng 2: "Nej, jeg kan ikke lide mørke"

Dreng 1: "Det SKAL være mørkt! Det er nat!" Han går hen og slukker lyset.

Dreng 2: "Jeg kan ikke lide mørke" Han skubber dreng 1 væk og tænder lyset igen.

Pædagog: "Du må gerne være vred/du er godt nok vred." "Du kan slå i puden? Kom!"

Drengene snakker med den voksne om deres uenighed.

Pædagog: "Hvad gør vi nu?"

Den ene pige, Ida, siger: "Vi kan jo tænde månen" (lille lampe på væggen)

Pædagog: "Det er en god ide Ida"

Døren går op til puderummet. Drengen, Ole fra specialgruppen, kommer ind. Han spørger: "må jeg komme i pude...?"

Pædagog: "Prøv at spørge om du må være med i legen?"

Ole spørger, om han må være med. Han får lov til at være kat.

Alsiddig personlig udvikling - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Det er forår. Solen skinner. I middagsstunden er alle ude på børnehavens legeplads.

Vi er i sandkassen, hvor en lille gruppe børn er ved at bygge et sandslot med en voksen. Alle, med hver deres plastikskovl, er optaget af at grave sand i samme bunke. Efterhånden som arbejdet skrider frem dannes et større og større sandslot omringet af en dybere og dybere voldgrav.

En lille dreng kommer til at træde ind på sandslottet, så noget sand falder i voldgraven. "Ihhhhh altså!" råber en større dreng højt og tramper vredt i sandet. "Peter ødelægger voldgraven!".

Den voksne: "Peter øver sig i at grave. Måske kan du vise ham, hvor han må stå med fødderne?"

Den store dreng demonstrerer for den lille dreng. En pige kigger på "uheldet" og udbryder: "Se, en bro ind

over voldgraven". Hun begynder at klappe på sandet, så det bliver muligt at krydse voldgraven med en lille plastikbil. Hun fordyber sig i arbejdet. Den store dreng råber irriteret "nej altså!" Den voksne lægger sin arm om hans skuldre og siger "Prøv lige at se, det ser da fedt ud. Bilerne kan komme over uden at blive våde".

Dreng: "våde? - må vi komme vand i voldgraven?" Drengen lyser op: "Jeg vil gerne hente vand" Pædagogen tænder for udendørshanen og drengen piler frem og tilbage med en vandkande - tanker vand i vandkanden og hælder det ud i voldgraven. Flere børn kommer til: "Må vi være med?"

Voksen: "Dejligt at I vil hjælpe os med at fylde vand i voldgraven"

Pædagogen henvender sig til den store dreng: "God ide' du fik - med vand i voldgraven" De giver "high five", imens køen ved vandhanen vokser.

Imens børnene forsøger at fylde voldgraven med vand, pynter et par piger sandslottet med både grene, kogler og blomster.

Legen fortsætter resten af formiddagen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn udvikler sig gennem samspil med andre børn og voksne. I Strøby Børnehave er børns relationer og fællesskaber udgangspunktet for vores pædagogiske praksis. Vi tilstræber at børnene mødes af en kultur, hvor forskellighed, rummelighed og hjælpsomhed udgør fællesskabets fundament. Vi er optaget af inklusion og vores specialgruppe bidrager med noget helt særligt, som er til gavn for alle børn i børnehaven. Det er en naturlig del af kulturen at nogle børn har brug for særlig hjælp og støtte for at kunne være en del af fællesskabet på tværs af huset. Vores funktionsopdelte læringsmiljøer giver gode muligheder for at skabe fleksible rammer for børns relationer, både ved at styrke de eksisterende venskaber, men også ved at skabe mulighed for at nye venskaber opstår. Børnene indgår i forskellige fællesskaber i løbet af en dag i børnehaven, nogle de selv kan vælge og andre som de voksne guider dem til. Alle bidrager til fællesskabet på hver deres måde. Vi har fokus på at børnene øver sig i at lytte til hinanden og at egne ønsker og behov ikke altid kan blive tilgodeset. Her kommer de demokratiske processer i spil, når man f.eks. ”forhandler” om hvilken leg der skal leges.

I Strøby Børnehave:

- Inviterer børnene fra specialgruppen ”gæster” fra den øvrige del af børnehaven bl.a. til frugt og til leg. Børnehavebørnene efterspørger også at lege med specialbørnene.
- Arbejder vi med børns relationer, TOPI og piktogrammer.
- Arbejder vi på at børnene selv har øje for, når en ven har brug for hjælp og tilbyder deres hjælp f.eks. på legepladsen, i garderoben eller ved at hente en voksen.
- Øver børnene sociale spilleregler og får hjælp til at ”aflæse” hinanden.
- Stiller de voksne krav og udfordrer børnene. Der gives kollektive beskeder, som børnene øver sig på at efterleve.

- Mødes Storbørnsgruppen med storbørnsgrupper fra andre dagtilbud og leger forskellige samarbejdslege i et større fællesskab med deltagere, som man ikke kender så godt.
- Er der mulighed for at børnene kan lave en særlig legeaftale, som f.eks. at få lov til at lege indenfor i dukkekrogen, mens de andre børn leger udenfor.
- Hjælper børnene hinanden med at rydde op, når legen er slut.
- Øver børnene sig i selv at finde brugbare metoder til at løse udfordringen som bl.a.: Hvem skal dukke i dag? Hvad skal vi lege? Hvem må få den sidste frikadelle?

Social udvikling - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Vi har et klodserum, hvor vi har en stor kurv fyldt med magneter. Her opstår der mange fantasifulde og kreative lege.

To drenge vil bygge en stald til deres dinosaur, en anden dreng sætter sig ved siden af og bygger en borg. Lidt efter kommer endnu en dreng med en drage i hånden, som vil besøge borgen.

Drengene, der bygger stalden, mangler pludselig små magneter til deres tag. De opdager, at drengen, der har bygget borgen, har dem alle sammen. Nu starter en forhandling mellem børnene, hvor de må lave nogle aftaler omkring fordeling af magneterne.

En dreng spørger forsigtigt, om han må være med i legen med dinosaurerne, men får et "Nej". Pædagogen kommer med ideer til hvor godt det kunne være at have ham med i legen, for så kunne han jo bygge noget andet til dyrene. Det går drengene med til og pædagogen understøtter drengen i at bygge et sted, hvor dyrene kan drikke og sove.

En stille pige, som indtil nu ellers kun har været iagttagende, tager en lille dinosaur og putter den i en æske bygget af små magneter. Hun går hen med æsken til pædagogen og siger: *"Jeg har en gave til dig"*. Pædagogen bliver overrasket og viser med stemme og krop, hvor glad hun bliver for gaven.

En lidt større pige har set det og kommer nu med "en gave" til pædagogen. Hun har lavet en magnet-æske, men ikke kommet noget i den. Hun går grinende hen til pædagogen og ser forventningsfuldt på hende. Pædagogen åbner gaven forventningsfuldt og viser sin overraskelse over at æsken er tom. De får talt om det at snyde nogen for sjov og griner sammen. Sådan fortsætter formiddagen med rigtig mange sociale lege, hvor der forhandles, grines og arbejdes med at indgå i relation med andre.

Social udvikling - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Samling

Der er samling for alle børn hver dag. Til samling bliver der leget forskellige lege. Nogle gange er det voksenstyrede lege, andre gange er der demokratiske processer, hvor flertallet vælger lege. Det kan f.eks. være at børnene skal vælge mellem to lege og så "stemmes" der om hvilken leg de fleste vil lege. Der er fokus på at skabe deltagelses muligheder for alle børn og der bliver arbejdet med det på mange forskellige måder, så alle børn føler sig betydningsfulde for fællesskabet.

En dag til samling skal der leges en leg, hvor et barn bliver gemt under et tæppe i midten. Et andet barn står uden for døren og skal nu komme ind og gætte hvem der ligger gemt under tæppet. Barnet starter med at kigge rundt i rundkredsen for at se hvem der mangler. Barnet ber' om hjælp og flere børn rækker hånden i vejret. De hjælper med ledetråde uden at sige hvem det er. Et barn siger: *"Han sad ved siden af Christian"*. Et andet barn siger: *"Han leger tit med Simon"*. Efter lidt hjælp gætter barnet, hvem der ligger under tæppet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Strøby Børnehave tænker vi sprogstimulering ind i den pædagogiske praksis i hele børnehavens hverdag. Børnene tilegner sig og udvikler deres sproglige kompetencer i fællesskaber og i relation med andre. Derfor støtter vi alle børn i deres sproglige udvikling, så de har de bedste mulige forudsætninger for trygt at indgå og være aktivt deltagende i fællesskabet.

De voksne fungerer som sproglige rollemodeller.

I Strøby Børnehave:

- Sætter vi ord på, hvad vi ser, gør og oplever sammen.
- Tilstræber den voksne at stille åbne spørgsmål og give tid og mulighed for at barnet kan tænke selv og svare i længere sætninger. Fx hvad tror I, vi skal have på af tøj udenfor?
- Deler vi børnene i mindre grupper, så alle børn bliver set, hørt og forstået.
- Har børnene faste pladser til den daglige samling og ved frokostbordene, hvilket giver struktur og ro, så vi kan imødekomme præcis det, som børnene er optaget af her og nu.
- Arbejder vi med daglige sprogstimulerende aktiviteter som f.eks. kan være mundmotoriske lege, lyttelege, fælleslege og spille spil. Vi synger, rimer og bevæger os til musik. Vi gentager gerne, men anvender også nye ord og udtryk for at udvide børnenes ordforråd og sprogforståelse.
- Er vi optaget af de voksnes rolle under børnenes leg. Vi guider i forhold til hvordan sproget kan benyttes til bl.a. at sætte ord på følelser og til håndtering af konflikter, lege m.m.
- Har vi en læsekrog med billedbøger nede i børnehøjde. Her kan børnene kigge i bøger, læse alene eller sammen med andre. Herved opnås kendskab til skriftsproget.
- Tilstræber vi, at alle børn deltager i mindst et dialogisk læsningsforløb i deres børnehavetid.

- Tilbyder vi sprogvurdering, når det giver mening.
- Vi har mulighed for sparring med talepædagog og en to-sprogskonsulent.

Kommunikation og sprog - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Vi skal til samling. Vi sætter os i en rundkreds på vores faste pladser både nullerbørn, mellembørn og børn fra specialgruppen.

Vi kigger alle op på døren. Her sidder boardmaker billeder, som illustrerer strukturen for samlingen.

Pædagogen holder en lille kuffert op og spørger: *"Kan I gætte, hvad vi skal lege nu?"*

En pige på 4 år, fra specialgruppen, siger *"Juhuuu! Hønseringelegen. Må jeg dele ud?"*

Pigen deler de små poser ud – en pose til hvert barn. Alle børn lægger de 5 forskelligfarvet hønseringe op foran sig.

Pædagogen henvender sig til Ole på 3 år: *"Hvad farve vælger du?"*

Ole: *"Jeg vælger den blå"*

Pædagogen: *"og den skal sættes på...?"* Den voksne stritter med tommelfingeren

Ole svarer: *"... på tommelfingeren"*. Alle børn sætter den blå hønsering på tommelfingeren. Vi illustrerer med vores fingrer *"1-2-3"*

Vi synger: *"Her er en blå, som jeg sætter på min finger nu, så' det Pias tur, hvad vælger du?"*

Legen fortsætter til alle hønseringe er fordelt på hver en finger.

Kommunikation og sprog - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Vi skal ind til smør-selv-frokost i fællesrummet. Alle nullerbørn, mellembørn og børn fra specialgruppen skal finde deres faste plads ved bordene.

Pædagogen italesætter, hvad der skal hentes af service. Efter tur henter børnene selv glas, tallerken, kniv og gaffel.

Ole kommer hen til bordet med en tallerken og en gaffel.

Pædagogen spørger: *"Hov! Hvad mangler du?"*

Ole svarer: *"... en kniv og et glas"*, hvilket han så henter.

Børnene sidder klar. Pædagogen klapper til ro *"1-2-3"* - Børnene klapper efter *"1-2-3"*

Maden præsenteres.

Et barn får ordet og siger: *"Må jeg bede om ro - værsgo"*

Alle siger: *"Tak!"*

Ved bordet taler vi sammen:

-vil du sende kurven med brød videre til ham ved siden af dig?

-hvad kunne du tænke dig? Mælk eller vand? Figenpålæg? Torskerogn? Røde tomater eller grønne bønner?

-se mit rugbrød ligner en skyder...

-må jeg bede om smørret?

-jeg tager spegepølse **oven** på rugbrødet.

-du smører remoulade **under** spegepølsen

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Strøby Børnehave tænker vi krop, sanser og bevægelse ind i den pædagogiske praksis gennem hele børnehavens hverdag. Vi understøtter børnene, når de udfordrer deres krop og sanser i vores læringsmiljøer både inde og ude. Vi er opmærksomme på, at børnene har brug for at sanse kroppen, når den er i bevægelse, men også når den er i ro. Kroppen bruges også til at kommunikere med. Vi har fokus på at være nysgerrige på kropssproget. Vi opfordrer børnene til at byde ind med hvad de ser og mærker, så de sammen får sat ord på kropssproget i forskellige situationer. Børnene øver sig i at afkode hinandens kropssprog.

I Strøby Børnehave:

- Giver vores fantastiske legeplads børnene mange forskellige muligheder for at udfordre kroppen. I skoven kan der klatres i træer, bygges hule og balanceres i det ujævne terræn. I sandkassen bruger vi vores sanser, når der bages kager, graves efter guld og når der leges med vand. Små fællesskaber opstår på edderkoppegyngen, hvor man må tage hensyn til om alle kan lide at gynges højt samtidigt med at vestibulær sansen stimuleres. På græsset kan man ligge og mærke sin krop, mens man kigger på skyer.
- Giver vores nærmiljø med Tryggevælde ådal mulighed for ture ud af huset, hvor børnene kan øve sig på at gå sammen to og to, mærke og øve kroppens udholdenhed. På disse ture er der plads til fordybelse, så vi kan stoppe op, når vi møder noget spændende eller når vi kan opleve sanseindtryk som f.eks. vind, farver, dufte m.m.
- Bruger vi sportspladsen, som nogle gange danner rammen for samlinger og temagrupper. Her kan vi lave aktiviteter, som kræver mere plads til motorisk udfoldelse.
- Opfordres børnene til at blive selvhjulpne. Det kan være svært for børnene f.eks. at tage overtøj på, så guides barnet i, hvordan man kan få foden ned i strømpen. Når de har prøvet kræfter med

strømpen og hvis det ikke vil lykkes, anerkender den voksne barnet ved at sige: Det kan være svært at få strømpen på, det er noget man skal øve sig på... jeg hjælper dig nu og så øver vi igen i morgen.

- Der bliver dækket bord for de børn der spiser i Klodserummet. Alle andre børn henter selv service på vognen og dækker bord til sig selv ved måltiderne. Lige fra de starter i børnehaven øver de sig på at hælde mælk/ vand op i koppen. De tager selv mad fra skåle/fade, som de derefter sender videre til sidemanden.
- Har vi tradition for at storbørnsgruppen går 2,5 kilometer op til Strøby skolen. På den måde udfordrer vi børnenes udholdenhed. På legepladsen udfordrer børnene også af og til deres udholdenhed ved at lege stafet, hvor de får en prik på hånden, hver gang de har løbet en omgang.
- Er der hver dag finmotoriske aktiviteter. Der bliver bygget med "plus- plusser", tegnet, klippet, sat perler på snor, lagt puslespil og meget andet. Nogle børn skal inspireres, andre børn opsøger selv disse aktiviteter.
- Har vi et læsehjørne, hvor man kan sidde og slappe af med en bog eller putte med tæppe. Her har vi fokus på at der er roligt, så børnene kan mærke roen og fordybe sig.
- Bruger vi fællesrum og værksted til aktiviteter, hvor vi skaber rum til mere ro og fordybelse.
- I flere rum har vi mulighed for sansemotoriske aktiviteter: Vi er bevidste om at skabe high og low arousal. Det arbejder vi f.eks. med i leg, hvor det kan gå hurtigt eller langsomt. Vi har baljer med havregryn, ris, perler og pasta, som børnene leger med for at stimulerer deres sanser. Vi har forskellige hængekøjer der bruges bevidst til bl.a. at stimulere taktil sansen. Vi er i det hele taget undersøgende på, hvordan vi kan implementere sansemotoriske aktiviteter i hverdagen.

Krop og bevægelse - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Det høje tårn

I Klodserummet er der rig mulighed for rolige konstruktionslege, hvor finmotorikken bliver udfordret. Tre drenge leger med biler på et biltæppe og nogle af nullerne (de 3årige) bygger en zoologisk have sammen med pædagogen Ingrid.

To drenge kommer ind i Klodserummet og går over til den store kurv som er fyldt med Magnatiles magneter. De 2 drenge får lyst til at se hvor højt de kan bygge med magneterne. De starter med at bygge et tårn ovenpå 4 magneter. Den ene bygger tårnet af de magneter den anden henter. De er ikke nået ret højt før tårnet vælter med et ordentligt brag. Drengene ser skuffet på det væltede tårn. Pædagogen siger: "*Æv – det var ærgerligt! men pyt – så må I prøve igen....*". Ingrid spørger drengene: "*Kunne man bygge tårnet på en anden måde – så det ikke vælter lidt så nemt??*".

Drengene kigger lidt på hinanden og den ene begynder at bygge et nyt tårn ovenpå 8 magneter. De får hurtigt bygget tårnet så højt at de må stå på tæer for at sætte magneter på. De har svært ved at holde balancen og tårnet er lige ved at vælte igen. Drengene spørger Ingrid: "*Kan du ikke hjælpe os, for vi kan ikke nå??*". Ingrid svarer: "*Jeg leger lige her, så det kan jeg ikke.... Men hvad kan man bruge når man skal kunne nå højere op??*" Drengene kigger rundt i rummet og får øje på en lille skammel. Den henter de og så bygger de videre.

En af drengene som leger på biltæppet, går over for at hente kassen med biler. På vejen tilbage til biltæppet kører drengen hurtigt med bikkassen og er lige ved at køre ind i tårnet. De to drenge udbryder: "*NEEJ – pas lige på !!!! du var lige ved at køre ind i vores tårn*". Drengen stopper op og drejer kassen udenom tårnet og fortsætter i et roligere tempo forbi "den zoologiske have" og over til biltæppet.

De 2 drenge får bygget et rigtigt højt tårn som de stolte viser frem til Ingrid og de andre børn som leger i Klodserummet.

Krop og bevægelse - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave:

En onsdag eftermiddag bliver pudrummet lavet om til et diskotek med diskolys og musik. Der er omkring 15 børn i pudrummet i alderen fra 3 – 5 år. Da musikken starter trækker 4 af de nye små børn over til puderne på den store madras. De kravler rundt i puderne og udfordrer deres grovmotorik. Undervejs holder de små pauser i deres lege, hvor de på afstand kigger på de "stores" leg.

Ude på gulvet tager 5årige Jesper initiativ til en rundkreds leg, hvor man drejer hurtigt rundt indtil rundkredsen vælter. Flere og flere tilslutter sig rundkredsen som bliver vildere og vildere. På et tidspunkt råber Jesper: "ER I KLAR?" "Ja" – råber de andre i rundkredsen, hvortil Jesper råber: "Jeg kan ikke høre jer.... ER I KLAR?" "JAAAA" – skriger de andre børn og legen fortsætter. Pædagogen Julie trækker på smilebåndet, da hun oplever en spejling af sig selv fra sidst storbørnsgruppen var i SFO hallen.

Tre mellemgruppepiger trækker sig ud af legen, da de synes at den bliver for vild. De danser i rundkreds sammen med Julie.

Efter ½ times tid opstår flere og flere små konflikter som resulterer i børn som bliver kede af det. Julie beslutter, at det er blevet tid til en drikkepause. Alle børn sætter sig på gulvet mens Julie henter glas og vand. Da alle har fået en tår at drikke, finder Julie, tæpper frem som børnene skal lægge sig på. Julie trækker gardinerne for, slukker lyset og tænder for noget afslapningsmusik. Julie går rundt blandt børnene og vifter med en skumpandekage, som giver dem små afkølede vind sus. Under afslapningen begynder børnene at bliver hentet. Forældrene fornemmer selv roen og bliver ude på gangen mens Julie afslutter afslapningen

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

I Strøby Børnehave følger vi naturens kredsløb og tænker natur, udeliv og science ind i hverdagen. På vores legeplads skaber vi forskellige læringsmiljøer/uderum sammen med børnene. Vi har sansehaver, motorik baner, ”insekt fælder”, fuglehuse, egerne foderpladser, ”udekøkken”, bålhytte, skov, klatretræer osv., som børn og voksne i fællesskab aktivt deltager i. Vi udforsker naturens fænomener og vækker børnenes nysgerrighed. Vi er optaget af at være undersøgende og skabe erfaringer med årsag, virkning og sammenhænge. Vi har nogle år et skraldeprojekt og børnene får bevidsthed om hvad der kan påvirke miljøet.

Nogle børn profiterer særligt af, at der er højt til loftet og masser af plads til at komme i bevægelse med kroppen. Sansehaven bidrager med stimuli til børn med sansemæssige udfordringer eller med behov for at styrke forskellige sanser. Vores musikinstrumenter indbyder til sang, rytme, glæde og støtter de børn der har behov for at høre høje, lave lyde og indbyder til et musikalsk fællesskab.

Uderummet, som legepladsen og lokalområdet, er et ekstra rum som bl.a. kan tilgodese børn med særlige behov, f.eks. motoriske udfordringer, kropslig uro, hvor naturen har plads og rum til at støtte op og udvikle disse behov.

I Strøby Børnehave:

- Stiller børnene nysgerrige spørgsmål, som bliver forfulgt og undersøgt. I stedet for at give svaret, stilles spørgsmålet; Hvordan kan vi finde ud af det? Det kan udløse eksperimenter, eller vi opsøger viden i bøger og på Ipad, indhenter viden fra andre osv.

- Finder børnene mange dyr på legepladsen og sammen snakker vi om, hvordan vi passer på dem, hvad de lever af, hvor de lever, hvordan de formerer sig og hvordan vi får dem til at komme igen. F.eks. finder vi hvert år på samme tid små tudser alle vegne, som vi kigger på, passer på og sætter fri igen et godt sted. Små krible krable dyr bliver samlet i spande, studeret nøje og slået op i bøger og på internettet så vi ved, hvad de hedder.
- Sår vi frø, som spirer, så vi kan følge planternes udvikling og dermed lære hvordan planter bliver til og hvad de lever af. Vi planter spiselige krydderurter, som vi ofte dufter til, så vi kan bruge vores sanser. Vi iagttager, at blomster på forskellige bærbuske bliver til bær, som vi kan spise.
- Vækker vi børnenes nysgerrighed og lyst til at udforske. Det kan f.eks. være ved at hælde vand i beholdere, som fryser til is og bliver til isskulpturer og dermed opstår en læring om temperaturer. Skal den blive rigtig dekorativ, prøver vi, om vi kan finde noget tungt, der synker og noget let der flyder.
- Får børnene kendskab og erfaring med de forskellige årstider. Vi kælker på bakken, når det har sneet om vinteren og om sommeren ruller vi ned ad bakken i det høje grønne græs.
- Bliver fantasien stimuleret. Der bliver inviteret til fødselsdag med mudderkage pyntet med gran-kogler og flotte bær. Pinde bliver til lys og der bliver fundet blomster gaver i naturen. Rafter mellem træerne kan blive til et sørøverskib. Hvis man er modig, kan man kravle op i træet, som agerer mast og kigge efter pirater. Sammen med en voksen kan der saves træmønter af tykke grene og ved fælles hjælp kan en presenning hejses som sejl på skibet.
- Tager vi naturen med ind til samling. En kims leg kan også være med blade, kogler, blomster og sten. Vi laver eksperimenter med at hvide blomster kan drikke blåt vand og blive blå og laver skyer i et syltetøjsglas med varmt vand og is. Dyr bliver brugt som elementer i mange forskellige lege og så opstår en læring om f.eks. dyrearter, fodring og hvad vi mennesker spiser.
- Nogle år samler vi skrald. Vi sorterer og snakker om påvirkning af miljøet. Hvor lang tid det tager for naturen at nedbryde f.eks. plastik osv. Børnene kommenterer, hvad der hører til naturen og hvad der er skrald.
- Vi har mulighed for at bruge digitale redskaber, så børnene bliver fortrolige med dem, ved at vi har en legende tilgang. Det kan være en skattejagt med "klemmer", hvor der er indtalt besked om, hvordan børnene kommer videre til næste post. Det kan være kodning, hvor børnene øver at skabe strategi. Det kan være parring af billeder med indtalte beskeder osv.
- Vi har fået opsat to regnvands tønder, som vi tænker er et tiltag, der giver børnene et billede af, hvordan vi kan genanvende naturens ressourcer.
- Vi har en bålhytte, hvor børnene får erfaring med ild og varme. Det giver et socialt fællesskab og der øves i at holde ild i bålet. Det giver også læring om, hvordan vi skal passe på hinanden og os selv omkring et bål. Nogle gange bliver der lavet mad over bål.
- Vi følger Stevns kommunes skralde sorterings ordning og børnene sorterer selv deres affald og ved hvilken skraldespand de skal bruge. De ved f.eks. at de grønne skraldeposer er til madaffald.
- Vi har fået opsat et nyt permanent hegn, som deler legepladsen i to. Det giver pædagogiske muligheder for at dele børnene og skaber bedre overblik.

Natur, udeliv og science - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Brombærkrattet

Nede bagerst på legepladsen, vokser et stort brombærkrat op langs plankeværket. Det har fået lov til at gro og er nu blevet meget højt og bredt. Inde i krattet er der blevet en hule hvor man kan sidde. Man skal jo bare passe på, man ikke stikker sig for så bløder det.

Om sommeren blomstrer busken med hvide blomster. Blomsterne bliver til brombær. Først grønne som er sure, senere sorte som smager dejligt. Børnene starter med selv at plukke dem de selv kan nå. Så beder børnene de voksne om hjælp, for de er højere og har længere arme. Busken stikker og de voksne stikker sig også så de bløder. Til sidst må de hente den højeste voksen i børnehaven, Hanne. Hun kan nå flere, men ikke dem allerhøjest oppe.

En dag skal Hanne op og ordne noget med tagrenden på børnehavens overdækkede terrasse. Hun står højt oppe på en stige. Nogle børn kigger på og bliver ved med at spørge "Hvornår er du færdig?". Da Hanne kravler ned af stigen, siger et barn: "Er du færdig nu - for så kan vi gå ned til brombærrene med stigen?" Vi sætter stigen op ved brombærbusken. Hanne kravler højt op og plukker en stor håndfuld ad gangen. De store børn skiftes til at få en håndfuld, som de deler ud til de andre børn, så alle får lov til at smage. De samarbejder og venter på tur. Nogle gange kan man få 2 bær ad gangen, andre gange kun 1 bær og er man heldig får man en hel håndfuld.

Vi snakker om at solen skinner på bærrerne så der måske er flere i morgen som er blevet modne og sorte. Nå vi har plukket alle bærrerne er sæsonen forbi, men til næste år kommer der jo nye bær. De store torne kan man brække af grenene, slikke på dem og klistre dem fast på næsen, så man ligner et næsehorn. Når man har spist brombær, får man lilla saft over det hele. Hele vejen rundt om munden og blusen får lilla striber fordi man kommer til at tørre hænderne af i den.

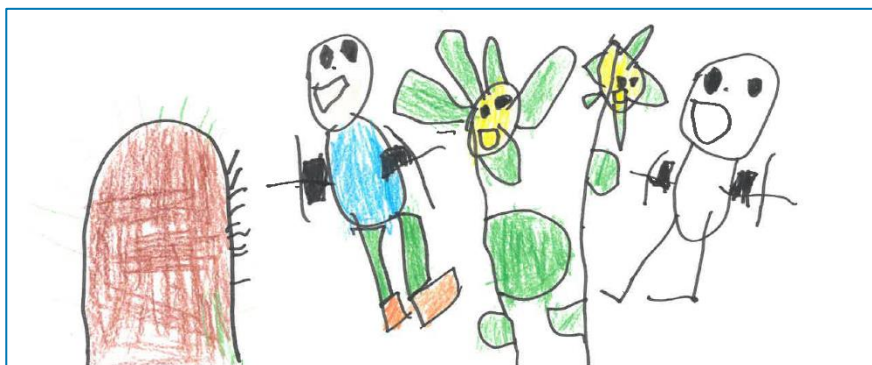
Natur, udeliv og science

Natur, udeliv og science - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave

Sansehaven

Sigurd, som er meget optaget af smådyr, går sammen med pædagogen Lotte ned i børnehavens sansehav. De får øje på en masse forskellige snegle ved bedene. Sigurd samler sneglene i en spand. Sammen tæller de sneglene. Der er otte, nogle er store, nogle er små. Nogen er hurtige nogen er langsomme til at kravle op af spandens side. Lotte fortæller, at nogle snegle er "gode" og andre er "onde". De har set på nogle blade i sansehaven som var blevet spist af sneglene. Sigurd ved, at der nogle snegle som hedder "dræbersnegle" og så synes han, at der er "de små søde snegle". Lotte og Sigurd finder en bog om dyr og slår sneglene op. I bogen finder vi nogle snegle, som ikke er så heldige at have i vores sansehav. Vi taler om, hvad vi skal gøre ved sneglene. Vi taler også om hvordan man behandler snegle – at man ikke bare må slå dem ihjel. Lotte og Sigurd samler de "onde" snegle i en spand og bærer dem ud på den anden side af børnehavens hegn – langt væk fra sansehaven.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Strøby Børnehave møder børnene rutiner, som tager udgangspunkt i kulturelle værdier. Vi vægter fællesskabet og i hverdagslivet møder børnene hinandens forskelligheder og får mulighed for at udtrykke sig. Vi er nysgerrige på hinandens historier og baggrund og vi betragter børns og voksnes forskelligheder som en styrke.

Der er hver dag mulighed for at udtrykke sig kreativt. Det kan f.eks. være ved at tegne/male, lave et mønster med kogler på legepladsen, tage en særlig udklædning på i rollelegen eller ved at tromme på en spand. At være kreativ udvikler; børnenes fantasi, viden om sig selv, om andre og mange andre kompetencer. Hver dag vækkes børnenes sanser, det kan f.eks. være ved musik, sang, en tur i sansehaven, smagsoplevelser, en gyngetur eller blæsevejr. På den måde kan børnene opleve nye sider af sig selv.

Vi arbejder bevidst med udvikling af vores læringsmiljøer, som løbende kan forandre sig. Vi har opmærksomhed på de æstetiske udtryksformer og bruger dem, som det fælles tredje til udvikling og til at styrke fællesskabet. Det kan f.eks. være et fælles kunstværk. Vi har mange faste traditioner året igennem, som børnene ser frem til og genkender.

I Strøby Børnehave:

- Har vi samling hver dag, hvor vi synger og leger fællesskabslege. I legene er der mulighed for at være i centrum. Barnet kan få hjælp af en voksen, være den voksnes hjælper eller være perifer deltager indtil det bliver klar til at være aktivt deltagende. Vi tilstræber, at alle børn føler sig som en del af fællesskabet. Nogle gange får man sit ønske opfyldt og andre gange må man vente.
- Er vi bevidste om at skabe rum til at kunne udfolde sig kreativt. Der ligger tilgængeligt udklædningsstøj, tegne og klipperedskaber, legetøj der inspirerer til leg, samt voksne der kan hjælpe med at få

børnenes fantasi sat i gang. I løbet af dagen skabes rum til at børnene kan udtrykke sig på forskellige måder og der arbejdes med de mange forskellige følelser, som børnene viser i løbet af dagen.

- Har vi temagrupper flere gange om året, hvor alle børnene er opdelt i grupper. Her er der et overordnet tema, men børnene er med til at skabe indholdet.
- Fejrer vi børnenes fødselsdag med flag i flagstangen. Til samlingen fejres barnet ved at der synges en fødselsdagssang, der bliver råbt hurra og barnet modtager en gave fra børnehaven. Derefter deler barnet noget frugt eller grønt ud, som barnet har haft med.
- Har vi mange faste traditioner: Fastelavn, hvor børn og voksne møder udklædte og slår "katten af tønden". Børnehavens fødselsdag, hvor alle børn får en kulturel oplevelse og der er åbent hus med boller og saftvand om eftermiddagen. Bedstedag hvor børnene optræder med sang, hygge med kage og planter sommerblomster sammen med deres bedste eller en nær ven. Sankt Hans hvor der bliver brændt bål med heks, sunget sange sammen med heksen (En udklædt voksen), som har lavet trylledrik til børnene. Sommerfest for alle børn og forældre, hvor børnene optræder og der er fælles spisning. I december måned er børnene på skift "dagens nisse" til samling. Der er også teatertur i december, julegudstjeneste i Strøby Kirke og julefrokost for alle børn. En dag i december pynter vi også juletræ, spiser risengrød og der kommer en "julemand" på besøg. Derudover laver børnene hemmeligheder til forældrene.
- Vi har været heldige at den lokale Dagli' Brugs flere år i træk har sponseret en jule teatertur til os.
- Synger vi hver dag til samling.
- Er vi bevidste om at skabe rum til at kunne udfolde sig kreativt. Der ligger ti og klipperedskaber, legetøj der inspirerer til leg samt voksne der kan hjælpe med at få børnenes fantasi i gang. I løbet af dagen skabes rum til at børnene kan udtrykke sig på forskellige måder og der arbejdes med de mange forskellige følelser, som børnene viser i løbet af dagen.

Kultur, æstetik og fællesskab - Pædagogisk målbeskrivelse 1

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Leg med udklædningstøj

Der var seks piger, der gerne ville lege Tornerose.

De ville alle gerne være Tornerose og ingen ønskede at være den onde fe eller kongesønnen.

Pigerne sagde at Tornerose kun kunne være en pige, og feen og kongesønnen kun kunne være drenge. De voksne fortæller børnene, at man jo også kan vælge en anden rolle, da det ellers bliver svært at lege legen. Den ene af pigerne kommer med et forslag om, at man kan skiftes til at være alle rollerne. Det var de alle med på.

Når de var Tornerose, var de alle meget aktive og deltagende, men når de skulle være fe eller kongesøn var de noget mere generte og passive.

For nogle børn kan det være svært at skulle have en anden rolle i legen og der er stor forskel på om legen leges med eller uden udklædningstøj.

Børnene bliver udfordret i deres forestillinger og der bliver arbejdet med at pigerne kan være superhelte og drengene klæder sig nogle gange i prinsesse kjoler.

Kultur, æstetik og fællesskab - Pædagogisk målbeskrivelse 2

Eksempel fra Strøby Børnehave:

Tegnebordet

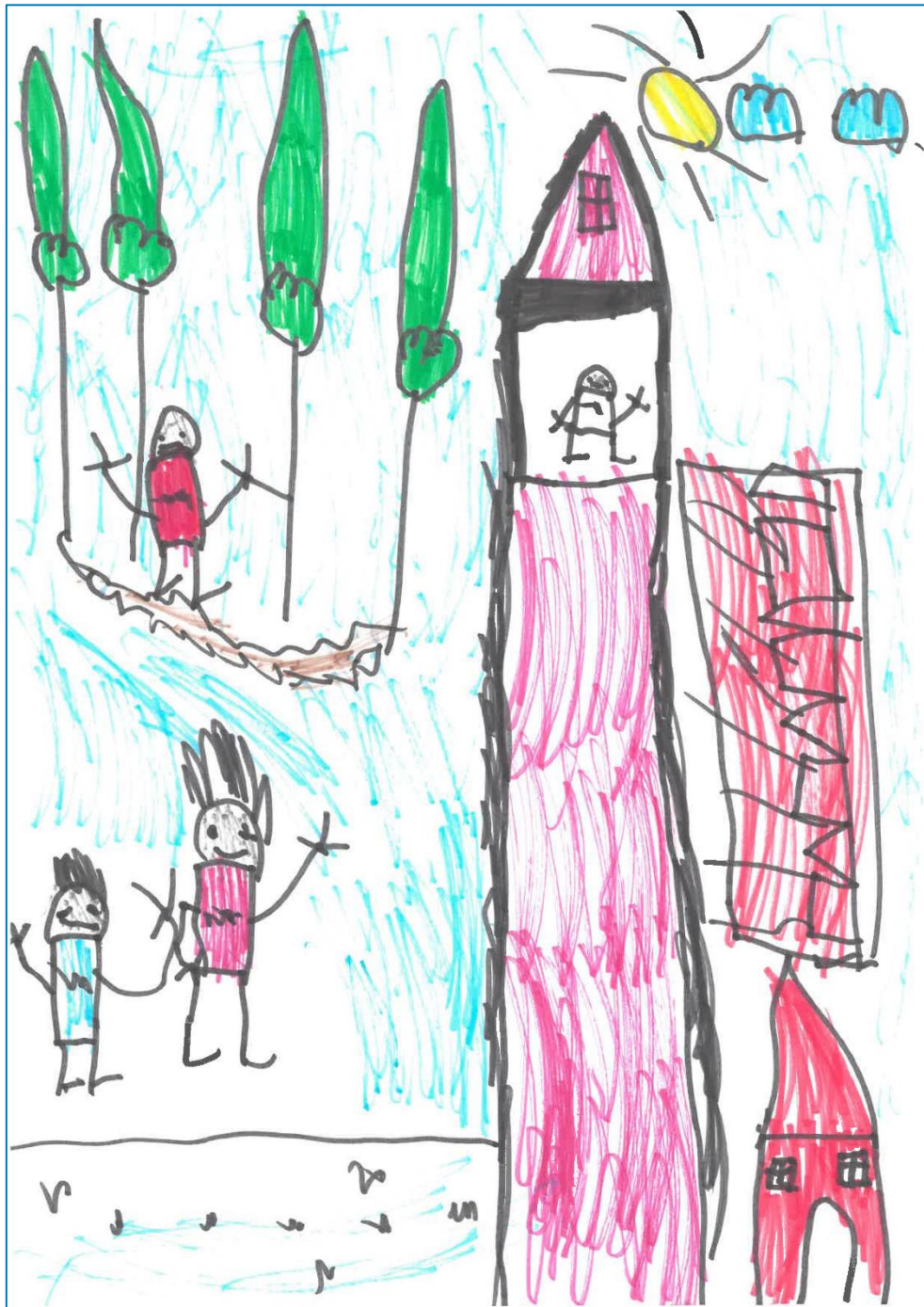
I fællesrummet har vi et bord, som altid bliver gjort klart om morgenen med voksdug, papir, farveblyanter og tusser.

Ved bordet sidder en pige og vil gerne tegne en gave til sin mor, fordi hun har fødselsdag. Flere kommer til og hører at pigen laver gave til sin mor.

De andre vil nu også lave gaver. En af drengene vil gerne klippe det ud han har tegnet og beder pædagogen om en saks. En anden spørger om hun må låne saksen. Da pigen, som lavede gave til sin mor

har tegnet færdig, vil hun gerne pakke sin gave ind. Hun spørger den voksne om gavepapir og det bliver hentet og hun pakker sin gave ind med gavepapir og tape. Alle de andre vil nu også pakke deres tegninger ind og det udvikler sig til "pakke leg".

Et barn sætter sig og spørger den voksne om hun vil tegne en dinosaur. Den voksne er i tvivl om hvordan sådan en ser ud og henter derfor en iPad, hvor hun finder en dinosaur som barnet er med til at vælge. Pædagogen og barnet tegner dinosaur i fællesskab. Flere andre børn kommer til og vil også tegne dinosaurer. Mens de tegner bliver der talt om størrelser og farver og hvor store dinosaurer kan være.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I hverdagen ser vi i Strøby Børnehave os selv som et læringsfællesskab, hvor vi er nysgerrige på hinandens pædagogiske praksis. Vi stiller undersøgende spørgsmål og kommenterer hinandens tilgang til børnene.

For at fastholde den evaluerende kultur har vi et fast punkt på personalemødet, hvor vi tager alle mulige temaer op til justering. Det spænder vidt iht. hvad der er på som punkt. Det kan være en hverdagsrutine der skal evalueres på eller noget indhentet data ift. en bestemt udfordring. I forhold til kvalitet er vi også opmærksomme på at justere organiseringen. Det kan være i forhold til fordeling af voksne eller hvordan vi kan arbejde med at skabe trygge skift/overgange/rutiner, i de situationer hvor mange børn skal det samme på samme tid.

Denne læreplan er desuden et udtryk for, at vi evaluerer de mange elementer i en børnehaves hverdag, ved at vi løbende tager et kritisk blik på vores læreplan og stiller os selv spørgsmålet: ”Gør vi det, vi siger, vi gør?” Vi er opmærksomme på følgende:

- At vi i de faglige dialoger har ”bevæget” os fra at tænke evaluering, som noget der foregår på bestemte tidspunkter, af enkelte fokuspunkter eller temaer, til at tænke **evalueringskultur**.
- Vi reflekterer over praksis på rigtig mange forskellige niveauer og det er blevet en del af kulturen. Vi ser os selv som et læringsfællesskab, hvor der i dagligdagen stilles faglige nysgerrige spørgsmål til hinanden.
- På stuemøder reflekteres og evalueres, så pædagogikken justeres både i forhold til det enkelte barn og i forhold til deltagelsesmuligheder i børnefællesskaber.

- Der er mulighed for faglig sparring med ressource teamet (psykolog, pædagogisk rådgiver, logopæd, ergoterapeut, sundhedsplejerske og dagtilbuds socialrådgiver) og med hinanden.
- Ved Med statusmøder evalueres der på arbejdsmiljø, organisering og struktur osv.
- Vi er blevet bevidste om, at vi vil rigtig meget. Vi har øje for, at det kan være vanskeligt at afslutte evalueringer på store og overordnede fokuspunkter.
- Vi er opmærksomme på, at nogle evalueringer skal have lov at fortsætte som dynamiske processer, hvor det giver mening at lave "pitstop" fremfor at afslutte. Der opstår nye vinkler undervejs.
- Vi sikrer systematik ved at evaluering er fast punkt på personalemøder og vi bruger de samme skriftlige evalueringsdokumenter ved forskellige projekter og temaer.
- Vi har fået øje for, at vi fortsat vil stille spørgsmål, som fordrer børns deltagelsesmuligheder og vi vil fortsat være opmærksomme på at specialgruppens pædagogiske overvejelser vil hjælpe til at kvalificere inklusionstankerne.
- Vi har fokus på at tænke os som et helt hus og arbejde på fælles ejerskab.
- Vi er klar over at der kan komme temaer til evaluering fra det politiske niveau, som kræver vores prioritering.

For at sikre en bred evaluering er vi i dynamisk proces, hvor der bliver arbejdet på nye dokumentations og evaluerings skemaer ud fra Anders Skriver Jensens model "Et læringsmiljø for alle børn". Der bliver desuden arbejdet med skema for dataindhentning. Anders Skriver Jensens model fordrer, at vi får set på fire vinkler: læreplan, processer, struktur og børneperspektiv.

Vi ser evaluering som en implementeret del af vores faglige kultur, hvor der indimellem bliver indhentet data og på personalemøder bliver der analyseret og talt om, hvad der nu skal ske. Der bliver skabt rum til at reflektere over formål, metoder, dokumentation, analyse og justeringer, hvilket giver en systematisk tilgang, hvor alle medarbejdere bliver inddraget og derved opnås ejerskab. Der er et fast punkt på personalemøder, der hedder evaluerende kultur, hvor der skabes rum til refleksion. Vi har erfaret, at fokus på et område kan "smitte" af på kultur og pædagogik i forhold til andre områder.